

REPUBLIC
OF
SOUTH AFRICA

REPUBLIEK
VAN
SUID-AFRIKA

Government Gazette Staatskoerant

Regulation Gazette

No. 6343

Regulasiekoerant

Vol. 401

PRETORIA, 9 NOVEMBER 1998

No. 19458

GOVERNMENT NOTICE GOEWERMENTSKENNISGEWING

DEPARTMENT OF JUSTICE DEPARTEMENT VAN JUSTISIE

No. R. 1454

9 November 1998

The Minister of Justice has under section 10(4) of the Administration Amendment Act, 1929 (Act No. 9 of 1929), made the rules in the Schedule.

The rules published by Government Notice No. R.2726 of 24 December 1982, as amended by Government Notices Nos. R.787 of 22 April 1983, R.1945 of 9 September 1983, R.1615 of 28 July 1986, R.1729 of 15 August 1986, R.2013 of 18 September 1987 and R.260 of 16 February 1990 are hereby repealed.

SCHEDULE**TABLE OF CONTENTS (NUMERICAL)**

RULE	HEADING
1	Definitions
2	Appointment of registrar
3	Duties of registrar
4	Representation of parties
5	Courts to be open to the public with exceptions
6	Evidence to be given <i>viva voce</i> with exceptions
7	Public access to records
8	Judgment
9	Witnesses and evidence
10	Interrogatories
11	Commissions <i>de bene esse</i>
12	Execution
13	Mode of execution
14	Process of the court
15	Force of process
16	Sheriff
17	Service of process, notices etc.
18	Summons commencing action
19	Endorsement of summons
20	Amendment of summons and other pleadings
21	Pleadings

22	Appearance to defend
23	Plea and claim in reconvention
24	Failure to deliver a plea
25	Replication and further pleadings
26	Discovery of documents
27	Settlements
28	Pre-trial conference
29	Setdown for trial
30	Trial
31	Records of proceedings
32	Maintenance <i>pendente lite</i> , contribution towards costs, interim custody and access to children
33	Applications
34	Curator <i>ad litem</i>
35	Delay in prosecution of action
36	Non-compliance with rules including time limits and errors
37	Adjournment and postponement
38	Non-appearance of a party, withdrawal, dismissal etc.
39	Variation and rescission of orders
40	Production of record, entry or document as evidence
41	Costs
42	Review of taxation
43	Fees of assessors
44	Fees of registrar
45	Witness expenses
46	Fees of the sheriff
47	Offences
48	Saving of pending proceedings
49	Short title and commencement

TABLE OF CONTENTS (ALPHABETICAL)

HEADING	RULE
Adjournment and postponement	37
Amendment of summons and other pleadings	20
Appearance to defend	22
Applications	33
Appointment of registrar	2
Commissions <i>de bene esse</i>	11
Costs	41
Courts to be open to the public with exceptions	5
Curator <i>ad litem</i>	34
Definitions	1
Delay in prosecution of action	35
Discovery of documents	26
Duties of registrar	3
Endorsement of summons	19
Evidence to be given <i>viva voce</i> with exceptions	6
Execution	12

Failure to deliver a plea	24
Fees of assessors	43
Fees of registrar	44
Fees of the sheriff	46
Force of process	15
Interrogatories	10
Judgment	8
Maintenance <i>pendente lite</i> , contribution towards costs, interim custody and access to children	32
Mode of execution	13
Non-appearance of a party, withdrawal, dismissal, etc.	38
Non-compliance with rules including time limits and errors	36
Offences	47
Plea and claim in reconvention	23
Pleadings	21
Pre-trial conference	28
Process of the court	14
Production of record, entry or document as evidence	40
Public access to records	7
Records of proceedings	31
Replication and further pleadings	25
Representation of parties	4
Review of taxation	42
Saving of pending proceedings	48
Service of process, notices, etc.	17
Setdown for trial	29
Settlements	27
Sheriff	16
Short title and commencement	49
Summons commencing action	18
Trial	30
Variation and rescission of orders	39
Witnesses and evidence	9
Witness expenses	45

Definitions

1. (1) In these rules, unless the context otherwise indicates -
 - 'action' means a proceeding in which substantive relief is claimed;
 - 'apply' means on motion, and 'application' has a corresponding meaning;
 - 'clerk of the court' means a clerk of the court appointed under section 13 of the Magistrates' Courts Act, 1944 (Act No. 32 of 1944) and includes an assistant clerk of the court so appointed;
 - 'copy' means a true and correct copy;
 - 'court' means a divorce court established by proclamation under section 10 of the Act;
 - 'court day' means any day other than a Saturday, Sunday or public holiday, and only court days shall be included in the computation of any time expressed in days prescribed by these rules or fixed by any order of court;
 - 'deliver' means to file or record with the registrar and serve a copy on the opposite party, and 'delivery', 'delivered' and 'delivering' have a corresponding meaning;

'Director-General' means the Director-General of the Department of Justice;
 'Family Advocate' means a Family Advocate appointed in terms of section 2(1) of the Mediation in Certain Divorce Matters Act, 1987 (Act No. 24 of 1987);
 'Family Counsellor' means a Family Counsellor appointed in terms of section 3(1) of the Mediation in Certain Divorce Matters Act, 1987 (Act No. 24 of 1987);
 'legal aid centre' means any centre which provides legal services free of charge to the public and includes centres operated by the Legal Aid Board, established under section 2 of the Legal Aid Act, 1969 (Act No. 22 of 1969);
 'legal practitioner' means an advocate or attorney;
 'magistrate' includes an additional magistrate and an assistant magistrate;
 'magistrate's court' means a court established in terms of section 2(1)(f) of the Magistrates' Courts Act, 1944 (Act No. 32 of 1944);
 'notice' means notice in writing;
 'party' means any person who is a party to the proceedings;
 'plaintiff', 'defendant', 'applicant', 'respondent' and 'party' include the legal practitioner appearing for such plaintiff, defendant, applicant, respondent or party;
 'pleading' includes an annexure to a summons, a plea, a counterclaim and a replication;
 'presiding officer' means a judicial officer appointed by the Minister of Justice under section 10(3)(b) of the Act;
 'registrar' means an officer appointed under rule 2 to be registrar or assistant registrar of the divorce court having jurisdiction;
 'sheriff' means a person appointed in terms of section 2 of the Sheriffs Act, 1986 (Act No. 90 of 1986), and also a person appointed in terms of section 5 or section 6 of the Act as an acting sheriff or a deputy sheriff and includes a messenger of the court appointed in terms of any law not yet repealed by a competent authority and, immediately before the commencement of the Constitution, in force in any area which forms part of the national territory;
 'taxing officer' means the registrar or a clerk of the court or a registrar of a High Court appointed under section 34 of the Supreme Court Act, 1959 (Act No. 59 of 1959) or a registrar appointed under any law not yet repealed by a competent authority and immediately before the commencement of the Constitution in force in any area which forms part of the national territory; and
 'the Act' means the Administration Amendment Act, 1929 (Act No. 9 of 1929).

- (2) All distances shall be calculated over the shortest route reasonably available under the circumstances.

Appointment of registrar

2. (1) The Director-General shall appoint officers to perform the duties of the registrar or assistant registrar of the court and may appoint any person to act temporarily as registrar or assistant registrar.
- (2) A registrar may, with the approval of the Director-General, delegate his or her authority to a clerk of the court or a registrar of a High Court.

Duties of registrar

3. (1) A refusal by the registrar to do any act which he or she is required or

empowered by these rules to do shall be subject to review by the court on application, either *ex parte* or on notice, as the circumstances may require.

- (2) The registrar shall keep a register to be called the register of divorce cases, and shall enter therein -
 - (a) the number of the action; and
 - (b) the names of the parties.
- (3) The registrar shall also keep a daily index of all cases entered in the register of divorce cases.
- (4) The summons or other first document lodged in an action or an application not relating to a then pending case shall be numbered by the registrar with a consecutive number for the year, and the action or application shall be entered in the register of divorce cases under that number.
- (5) Every document afterwards served or lodged in such action or application, or in any subsequent case in continuation of any such action or application, shall be marked with such number by the party lodging it, and shall not be accepted by the registrar until so marked.
- (6) All documents delivered to the registrar and all minutes made by the court shall be filed of record under the number of the respective action or application.
- (7) Copies of such records shall, upon prepayment of the prescribed fees, be made and issued by the registrar to any person applying therefor and entitled thereto, or such copies may be made by such person in the presence of the registrar.
- (8)
 - (a) A party who does not make use of the services of a legal practitioner, may request -
 - (i) the registrar, if the party resides in the district in which the seat of the registrar is situated; or
 - (ii) the clerk of the court of the district in which the party resides, if the party does not reside in the district in which the seat of the registrar is situated,for assistance with the preparation of any process of court or other document concerning the action.
 - (b) The registrar or the clerk of the court requested in accordance with paragraph (a) shall render such assistance or refer the party to a convenient legal aid centre.
 - (c) If the clerk of the court assists a party with the preparation of any process of court or other document, he or she shall send a copy of such process or document, except a summons, to the registrar concerned.
 - (d) The State and a registrar or a clerk of the court who assists a party with the preparation of any process of court or other document shall not be liable for any damage or loss resulting from assistance given in good faith by that registrar or clerk of the court to such party to an action before the court or to the enforcement of a judgment or order in terms of these rules in the form of legal advice or the compilation or preparation of any process of court or other document.

- (9) Any act required to be done by the registrar may be done by a presiding officer except that a presiding officer shall in no case write out any affidavit, pleadings or process for any party or tax any bill of costs.
- (10) The register of divorce cases shall be open to inspection without charge at all convenient times during office hours.
- (11) The registrar's office hours for the public shall be from 08:30 to 15:00 on court days.

Representation of parties

- 4. (1) (a) A party may institute or defend and may carry to completion any legal proceedings either in person or by a legal practitioner.
(b) No person other than a practitioner acting in terms of paragraph (a) shall be entitled to recover any costs other than necessary disbursements.
- (2) It shall not be necessary for a legal practitioner to file a power of attorney to act but the authority of any person acting for a party may be challenged by the other party within forty-eight hours after he or she has noticed that such person is so acting or, with the leave of the court if good cause is shown, at any time before judgment; and thereupon such person may not, without the leave of the court, so act further until he or she has satisfied the court that he or she has authority so to act and the court may adjourn the hearing of the action or application to enable him or her to do so.
- (3) Whenever, in the opinion of the court, a legal practitioner has been guilty of misconduct or dishonourable practice, the court may report the fact -
 - (a) in the case of an advocate, to the branch of the Society of Advocates or bar council at the centre at which such advocate practices; or
 - (b) in the case of an attorney to the law society concerned.

Courts to be open to the public with exceptions

- 5. (1) Except where otherwise provided by law the proceedings of the court shall be carried on in open court and recorded by the presiding officer or other officer appointed to record such proceedings.
- (2) The court may in any case in the interest of good order or public morals direct that a trial shall be held with closed doors, or that, with such exceptions as the court may direct, minors or the public generally shall not be permitted to be present thereat, or that the trial be held in some other place than in the courtroom.
- (3) If any person present in the court disturbs the peace or order thereof, the court may order that person to be removed and detained in custody until the rising of the court.
- (4) If, in its opinion, peace or order cannot otherwise be secured, the court may order the courtroom to be cleared and the doors thereof to be closed to the public.

Evidence to be given *viva voce* with exceptions

6. (1) Except as is otherwise provided in these rules every witness in any action shall deliver his or her evidence *viva voce* and in open court: Provided that, where any witness is unable on account of ill health or advanced age to attend the court, his or her evidence may be taken in the presence of the presiding officer, the parties and their legal practitioners, if there be such practitioner or practitioners and should he or she or they choose to attend, at such place as may seem to the court most convenient.
- (2) Whenever by reason of physical affliction or other good and sufficient cause any witness is unable to give his or her evidence *viva voce* the court may, in its discretion, allow such evidence to be given in any other manner whereby intelligible communication can be established between such witness and the court.
- (3) All *viva voce* evidence shall be given upon oath or affirmation after the witness has been duly sworn or admonished to speak the truth.
- (4) Any document which purports to be a report by a Family Counsellor relating to the interest of minor or dependant children of parties in a divorce action, shall by the mere production thereof by the registrar at any proceedings pertaining to such divorce action, be *prima facie* evidence of the contents thereof: Provided that the court may itself, or on application by any of the parties to the divorce action, or on application by the Family Advocate, direct that the Family Counsellor who compiled the report shall appear at the hearing to give evidence, and the court may make an appropriate order with regard to the costs relating thereto.

Public access to records

7. (1) The records of the court shall be accessible to the public under supervision of the registrar at convenient times during office hours and upon payment of the fees prescribed by these rules, and for this purpose and for all other purposes the records shall be preserved by the registrar.
- (2) The Director-General may order that after the expiration of a period determined by him or her from the date of judgment or disposal of or lapsing of the action the records of proceedings be removed to a central place of custody.

Judgment

8. The Court may as the result of the trial of an action grant -
- (a) judgment for a party in respect of his or her claim in so far as he or she has proved the same;
 - (b) judgment for a party in respect of his or her defence in so far as he or she has proved the same;
 - (c) absolution from the instance if it appears to the court that the evidence does not justify the court in giving judgment for either party;
 - (d) such judgment as to costs as may be just.

Witnesses and evidence

9. (1) Any party to an action or other proceedings where the attendance of witnesses is required, may procure the attendance of any witness to give evidence or to produce any books, papers or documents by suing out a subpoena.
- (2) (a) Any witness who has been required to produce any book, paper or document at the trial shall hand it to the registrar within 10 court days after a subpoena referred to in subrule (1) has been served on him or her, unless the witness claims that the book, paper or document is privileged.
- (b) The parties may thereafter inspect such book, paper or document and make copies thereof, after which the witness is entitled to its return.
- (3) There shall be delivered to the sheriff, if the party suing out the subpoena desires it to be served through the sheriff, together with the said subpoena as many copies thereof as there are witnesses to be summoned and also such sum or sums of money as the party for whom they are to be summoned intends that the sheriff shall pay or offer to the said witnesses respectively for their conduct money.
- (4) The court may set aside the service of any subpoena if it appears that the witness served was not given reasonable time to enable him or her to appear in pursuance of the subpoena.
- (5) (a) Any person duly subpoenaed to give evidence or to produce books, papers or documents in his or her possession or under his or her control, which the party requiring his or her attendance desires to show in evidence, who fails, without lawful excuse, to attend or to give evidence or to produce those books, papers or documents according to the subpoena or, unless duly excused, fails to remain in attendance throughout the trial, may be charged with contempt of court.
- (b) If any person so subpoenaed fails to appear or, unless duly excused, to remain in attendance throughout the trial, the court may, upon being satisfied that no lawful excuse for such failure seems to the court to exist, issue a warrant for his or her apprehension in order that he or she may be brought before a magistrate's court to be dealt with according to law.
- (c) The court may order the costs of any postponement or adjournment occasioned by the default of a witness or any portion of such costs to be paid by such witness.

Interrogatories

10. (1) Whenever a witness resides or is in a district other than that wherein the case is being heard, the court may, if it appears to be consistent with the ends of justice, upon the application of either party, approve such interrogatories as either party desires to have put to such witness and shall direct the same to be transmitted, together with any further interrogatories framed by the court, to the magistrate's court of the district within such witness resides or is present.

- (2) (a) Such witness shall thereupon be subpoenaed to appear before the magistrate's court and upon his or her appearance his or her evidence shall be taken in manner and form as if he or she were a witness in a case pending before that court, and the said interrogatories shall be put to the witness and also such further questions as may prove to be necessary to obtain full and true answers to the interrogatories, and the evidence of the witness shall be recorded and the same shall be transmitted to the registrar.
 - (b) The said record shall, subject to all lawful objections, be received and taken as evidence in that case.
- (3) Every witness subpoenaed under subrule (2) to appear, may be charged with contempt of court in the case of non-attendance or failure to give evidence or to produce books, papers or documents.

Commissions *de bene esse*

11. (1) The court may in any case which is pending before it, whenever it may be expedient or consistent with the ends of justice to do so, appoint a person to be a commissioner to take the evidence of any witness, whether within the Republic or elsewhere, upon the request of one of the parties and after due notice to the other party.
- (2) (a) The person so appointed, shall put to such witness such questions as may have been transmitted to him or her on agreement between the parties, or otherwise shall allow the parties to examine such witness as if the witness were being examined in court.
 - (b) Such person shall record or cause to be recorded the evidence of such witness and the evidence so recorded shall be read over to and shall be signed by the witness.
 - (c) The said record shall, subject to all lawful objections, be received as evidence in the case.

Execution

12. (1) The court may issue against any party to an action or proceeding any form of process in execution of its judgment in such action or proceeding.
- (2) The court may, on good cause shown, stay or set aside any warrant of execution or arrest issued by it.
- (3) The process for the execution of any judgment shall be by warrant issued and signed by the registrar and directed to the sheriff and shall also be signed by the party suing out the same.
- (4) Such process may be sued out by any person in whose favour any such judgment shall have been given if such judgment is not then satisfied, set aside or suspended.
- (5) (a) Such process may at any time, on payment of the costs incurred, be

withdrawn or suspended by notice to the sheriff by the party who has sued out such process.

(b) A request in writing made from time to time by such party to defer execution of such process for a definite period not being longer than one month shall not be deemed to be a suspension.

(6) Any alteration in such process shall be initialled by the registrar before such process is issued by him or her.

(7) Any such process shall be invalid if a wrong person is named therein as a party, but no such process shall be invalid by reason of the misspelling of any name therein, or of any error as to date.

Mode of execution

13. The mode of executing any judgment of the court for the payment of money shall *mutatis mutandis* be as prescribed for the execution of judgments of magistrates' courts.

Process of the court

14. (1) All processes of the court for service or execution and all copies to be filed of record shall be on A4 standard paper.

(2) Any process issued or delivered shall be endorsed with the name and address of the parties issuing or delivering it.

(3) All processes of the court shall be directed to the sheriff and shall, except as hereinafter provided, be issued and signed by the registrar and bear the date and the name and postal address of the party suing it out.

(4) Subpoenas for compelling the attendance of witnesses and notices of any application may be signed either by the registrar or by the clerk of the court: Provided that such subpoena or notice may not be signed by the clerk of the court of the district in which the seat of the registrar is situated.

(5) The forms of subpoena, warrant of execution, warrant for fine or arrest of a witness in default and generally all other forms necessary for the proper and effective carrying out of these rules shall, save where otherwise provided in these rules, be those prescribed for magistrates' courts, suitably adapted.

Force of process

15. Every process issued by the court shall be of force throughout the Republic.

Sheriff

16. (1) Except where otherwise provided in these rules, the process of the court shall be served or executed, as the case may be, by the sheriff upon payment by the party suing out the process of the fees prescribed in the rules for magistrates' courts.

- the manner of service as it deems fit and shall further order the time within which notice of intention to defend is to be given or any other step which is to be taken by the person to be served.
- (e) Where service by publication is ordered, it shall be in a form which shall substantially correspond with Form 4 of Annexure 2, and shall be approved and signed by the registrar.
 - (f) Where the document concerned is not one whereby proceedings are instituted, leave for service thereof may be requested in terms of paragraph (a) or verbally at any hearing at which the court is dealing with the matter, in which event no papers need be filed in support of such request and the court may make such order as it deems fit.
- (11) Where the service to be effected is an order made *ex parte*, which calls upon the respondent to show cause, at a time or before the end of a period stated in the order, why such order should not be confirmed, it shall be effected at least 15 court days before the time or the end of the period therein.
 - (12) Except where otherwise provided, notice of application to the court shall be served at least 10 court days before the time appointed for the hearing of the application, but the court may on cause shown reduce such period.
 - (13)
 - (a) Unless otherwise provided, where service of process may be effected by registered post, the service shall be so effected by the sheriff placing a copy of the process in an envelope, addressing and posting it by prepaid registered letter to the address of the party to be served and at the time of registration making application for an acknowledgement by the addressee of the receipt thereof as provided in regulation 44 of the Regulations published under Government Notice R.550 of 14 April 1960.
 - (b) A receipt form completed as provided in regulation 44(8) in the said Regulations shall be a sufficient acknowledgment of receipt for the purpose hereof.
 - (c) If no acknowledgment be received the sheriff shall state the fact in his or her return of service of the process.
 - (d) Every such letter shall have on the envelope a printed or type-written notice in the following terms:
 "This letter must not be readdressed. If delivery is not effected before 19..... it must be returned to the sheriff."

Summons commencing action

- 18. (1) The process of the court commencing an action shall be by summons informing the defendant that, if he or she disputes the plaintiff's claim and wishes to defend the action, he or she shall within one month after the date of service of the summons upon him or her enter an appearance to answer the claim of the plaintiff, and warning the defendant of the consequences of failure to do so.
- (2) The summons shall state -
 - (a) the sex, occupation (if known) and address of the defendant;
 - (b) the sex, occupation and postal and residential addresses of the plaintiff; and

- (c) the full address where the plaintiff will accept service of process in the action.

- (3) The summons shall substantially correspond with Form 1 of Annexure 2.

Endorsement of summons

19. (1) The summons shall before issue be endorsed with particulars of claim, which shall include -
- (a) the grounds on which it is averred that the court has jurisdiction in terms of subsection (1) of section 2 of the Divorce Act, 1979 (Act No. 70 of 1979);
 - (b) if a marriage subsists between the plaintiff and the defendant -
 - (i) the place and date of the marriage, as well as the matrimonial property system;
 - (ii) the names, ages and sex of any minor children of the marriage;
 - (iii) the name and address of the person in whose custody such minor children are; and
 - (c) the nature and grounds of each claim and alternative claim.
- (2) The summons shall be signed by the plaintiff or his or her legal practitioner and shall state the address of the person who has so signed.
- (3) The particulars of claim shall be contained in an annexure served with the summons, which annexure shall be taken to be part of the summons.

Amendment of summons and other pleadings

20. (1) Subject to the provisions of this rule a summons may, before service, be amended by the plaintiff as he or she shall think fit.
- (2) Any alteration or amendment of a summons before service, whether before or after issue, shall, before the summons is served, be initialled by the registrar in the original summons and, until so initialled, such alterations and amendments shall have no effect.
- (3) (a) Any party desiring to amend any pleadings in a divorce action shall give notice to the other party of his or her intention so to amend and the particulars of such amendment.
- (b) Such notice shall state that unless objection in writing is made within 10 court days after the delivery of the notice of the proposed amendment, the amendment will be effected.
- (c) Any objection to a proposed amendment shall clearly and concisely state the grounds upon which the objection is founded.
- (d) If any objection be made against the amendment within the said period, the provisions of subrule (5) shall apply.
- (e) Unless the court otherwise directs, a party who is entitled to amend shall effect the amendment by delivering each relevant page in its amended form.
- (f) The other party may within 10 court days after the amendment has been

effected plead thereto or amend accordingly any pleading already filed by him or her.

- (4) When neither the first name nor the initial of the defendant is shown, or a wrongly spelt first name or not all first names appear in the summons but the correct first name or initial of the person upon whom service has been effected is disclosed in the return of the sheriff, the registrar may, at the request of the plaintiff and without notice to such person, insert such first name or initial in the summons as being the first name or initial of the defendant and such amendment shall, for all purposes, be deemed to have been effected before service of the summons.
- (5) The court may, at any time before judgment, upon such terms as to costs and otherwise as it may deem reasonable, grant leave for the amendment of any summons or other document forming part of the record: Provided that no amendment shall be made by which any party other than the party applying for such amendment may, notwithstanding adjournment, be prejudiced in the conduct of his or her action or defence.

Pleadings

21. (1) Every pleading shall be signed by the party or his or her legal practitioner.
- (2) Every pleading shall be divided into paragraphs (including subparagraphs) which shall be consecutively numbered and shall, as nearly as possible, each contain a distinct averment.
- (3) Every pleading shall contain a statement of all the material facts relied upon with sufficient particularity to enable the other party to respond thereto.
- (4) Every pleading in which a party claims patrimonial relief other than that which the party would ordinarily be entitled to as a natural consequence of the divorce, shall contain details of the grounds on which such relief is claimed.

Appearance to defend

22. (1) A defendant who intends to defend the action may, within the period stated in the summons, enter an appearance to defend by delivering to the registrar or to any clerk of the court and serving upon the plaintiff, at the address nominated by the plaintiff in the summons, a notice in writing that he or she intends to defend.
- (2) The notice shall be signed by the defendant or his or her legal practitioner and shall state the full address where the defendant will accept service of process in the action and also the postal address of the person who so signed.
- (3) The clerk of the court shall forthwith forward any notice received by him or her in terms of subrule (1) to the registrar.

Plea and claim in reconvention

23. (1) The defendant shall, within 10 court days after entry of appearance to defend, deliver a plea.
- (2) The plea shall be dated and signed by the defendant or his or her legal practitioner.
- (3) The defendant shall in his or her plea either admit or deny or confess and avoid all the material facts alleged in the particulars of claim and shall clearly and concisely state the nature and the grounds of his or her defence including any exception to the summons or special defence.
- (4) Any defence which can be adjudicated upon without the necessity of going into the main case may be set down by either party for a separate hearing upon 10 court days' notice at any time after such defence has been raised.
- (5) (a) If the defendant desires to make a claim in reconvention, he or she shall do so by the delivery, with his or her plea, of a statement in writing giving such particulars as are required for claims in convention.
- (b) It shall not be necessary to enter an appearance to defend a claim in reconvention.
- (c) (i) A defendant in reconvention who intends to defend the claim in reconvention shall within 10 court days of delivery of such claim deliver a plea to such claim giving such particulars as are required for pleadings in convention.
- (ii) The provisions of subrules (2) and (3) shall *mutatis mutandis* apply to such plea.

Failure to deliver a plea

24. (1) If a defendant has entered an appearance to defend but has failed to deliver a plea, the plaintiff may deliver notice in writing calling upon the defendant to deliver a plea as provided in rule 23 within 10 court days of the service of such notice and warning the defendant that upon his or her failure to do so the case may be set down without further notice and that judgment may be given against him or her in his or her absence.
- (2) The provisions of subrule (1) shall *mutatis mutandis* apply to a defendant in reconvention who fails to deliver a plea.

Replication and further pleadings

25. (1) A plaintiff may within 10 court days of the service upon him or her of a plea subject to subrule (2) hereof, deliver a replication to the plea.
- (2) No replication which would be a mere joinder of issue or bare denial of allegations shall be necessary.
- (3) A plaintiff in reconvention may, subject to the provisions of subrule (2), within 10 court days from the delivery of a plea in reconvention, deliver a replication in reconvention.

- (4) Any party who fails to deliver a replication within the time stated in this rule shall be *ipso facto* barred.
- (5) Notwithstanding the provisions of rules 22, 23 and 24, the court may during or at any time before the hearing of the action and on such terms as to adjournment and costs as may be just allow any plea, answer or claim in reconvention or subsequent pleading to be then and there recorded or filed.

Discovery of documents

- 26.
- (1) After the close of pleadings, but not later than 15 court days before the date of trial, either party may deliver a notice to the other party calling on him or her to deliver a schedule specifying the books and documents in his or her possession or under his or her control which relate to the action and which he or she intends to use in the action or which tend to prove or disprove either party's case.
 - (2) Such schedule, verified by affidavit, shall be delivered by the party required to do so within 10 court days after the delivery of the aforesaid notice.
 - (3) If privilege be claimed for any of the books or documents scheduled, such books or documents shall be separately listed in the schedule and the grounds on which privilege is claimed in respect of each shall be set out.
 - (4) A book or document not so disclosed may not be used for any purpose at the trial of the action by the party in whose possession or under whose control it is without the leave of the court on such terms as to adjournment and costs as may be just, but the other party may call for and use such book or document in the cross-examination of a witness.
 - (5) Each party shall, on notice, forthwith allow the other party to inspect and make copies of all books and documents disclosed in terms of subrule (1) or specified in a notice delivered in terms of subrule (6) and shall, on prepayment therefor, forthwith furnish the other party with such copies thereof or extracts therefrom as may be requested.
 - (6)
 - (a) Either party may, by notice to produce, require the other to produce at the trial of the action, the books and documents so disclosed and also any other books and documents specified in detail.
 - (b) Such notice shall have the effect of subpoena under rule 9 as regards all such books or documents as are in the possession or under the control of the party to whom notice is so given.

Settlements

27. Any agreement of settlement made by the parties before or during the course of the proceedings may be made an order of court.

Pre-trial conference

28. The court may at any stage after close of pleadings, *suo motu* or upon the request in writing of either party direct that an informal conference be conducted in the presence of the judicial officer in chambers in order to consider a settlement of disputes.

Setdown for trial

29. (1) (a) The trial of an action shall be subject to the delivery by the plaintiff, after the pleadings have been closed, of notice of trial at a place and on a day approved by the registrar: Provided that if the plaintiff does not within 20 court days after the pleadings have been closed deliver notice of trial, the defendant may do so.
- (b) Upon the delivery of a replication, or where no reply is delivered, upon the expiration of the period for a reply, pleadings shall be deemed to be closed.
- (2) The registrar shall set the action down for hearing at the centre at which the court is to be held which is nearest to the place of residence of the plaintiff unless it appears that the trial of the action at that centre may result in undue expense or inconvenience to the defendant, in which case the registrar may set down the hearing at some other centre at which the court is to be held.
- (3) The decision of the registrar as to the centre at which the trial of the action is to be held shall be subject to review by the president of the division on application by either party.
- (4) The delivery of the notice referred to in subrule (1) shall *ipso facto* operate to set down for trial at the same place and day any claim in reconvention made by the defendant.
- (5) The notice referred to in this rule shall be served at least 20 court days before the day stated in such notice.
- (6) Notwithstanding anything in this rule contained, the registrar shall at the written request of the plaintiff forthwith set the action down for hearing at a time and place and on a date to be fixed by him or her, if the defendant-
- (a) has failed to enter an appearance to defend; or
- (b) has failed to deliver a plea after receiving a notice in terms of rule 24(1); or
- (c) has given written notice to the plaintiff and the registrar that he or she does not intend defending the action,
- but no notice of such request or setdown need be served on the defendant.

Trial

30. (1) The trial of an action shall, subject to the provisions of rule 29(2), take place at the place mentioned in the summons commencing the action.
- (2) A witness who is not a party to the action may be ordered by the court -
- (a) to leave the court until his or her evidence is required or after his or her evidence has been given; or

- (b) to remain in court after his or her evidence has been given until the trial is terminated or adjourned.
- (3) (a) If on the pleadings the burden of proof is on the plaintiff he or she shall first adduce his or her evidence.
(b) If absolution from the instance is not then decreed, the defendant shall adduce his or her evidence.
- (4) Where such burden of proof is on the defendant, the defendant shall first adduce his or her evidence and, if necessary, the plaintiff shall thereafter adduce his or her evidence.
- (5) (a) Where the burden of proving one or more issues is on the plaintiff and that of proving others is on the defendant, the plaintiff shall first call his or her evidence on any issues whereof proof is upon him or her and may then close his or her case; and the defendant shall then call his or her evidence on all the issues.
(b) (i) If the plaintiff has not called any evidence (other than that necessitated by his or her evidence on the issues whereof the burden of proof is upon him or her) on any issues proof whereof is on the defendant, he or she shall have the right so to do after the defendant has closed his or her case.
(ii) If he or she has called any such evidence he or she shall have no such right.
- (6) In case of a dispute as to the party upon whom the burden of proof rests the court shall direct which party shall first adduce evidence.
- (7) Either party may, with the leave of the court, adduce further evidence at any time before judgment, but such leave shall not be granted if it appears to the court that such evidence was intentionally withheld out of its proper order.
- (8) The court may at any time before judgment, on the application of either party or of its own motion, recall any witness for further examination.
- (9) Any witness may be examined by the court as well as by the parties, and the court may of its own motion call a witness not called by either party if it thinks his or her evidence necessary in order to elucidate the truth or for the solution of the question before it.
- (10) After the evidence on behalf of both parties has been completed, the party who first adduced evidence may first address the court and thereafter the other party, and the party who first adduced evidence may reply.
- (11) Where the court has authorised the evidence of any witness to be taken on interrogatories, such interrogatories shall be filed within five days of the order and cross-interrogatories within five days thereafter.

Records of proceedings

31. (1) Minutes of record shall forthwith be made of -
(a) any judgment given by the court;

- (b) any *viva voce* evidence given in court;
 - (c) any objection made to any evidence received or tendered; and
 - (d) the proceedings of the court generally, including the record of any inspection *in loco*.
- (2) The court shall also mark each document put in evidence and note such mark on the record.
- (3) Such record shall be kept by such means as to the court seems appropriate and may in particular be taken down in shorthand or be recorded by mechanical means.
- (4)
 - (a) The shorthand notes so taken or any mechanical record shall be certified by the person taking the same to be correct and shall be filed with the registrar.
 - (b) It shall not be necessary to transcribe them unless the court so directs or a party so requires it.
 - (c) If and when transcribed, the transcript of such notes or record shall be certified as correct by the person transcribing it and the transcript, together with the shorthand notes or the mechanical record, shall be filed with the registrar.
 - (d) The transcript of the shorthand notes or mechanical record shall be deemed to be correct unless the court otherwise orders.
- (5) Every stenographer employed to take down a record of any proceedings shall be deemed to be an officer of the court and shall, before assuming duty, declare on oath/solemnly affirm as follows:
"I, AB., do swear/solemnly affirm that I shall faithfully and to the best of my ability record in shorthand, or cause to be recorded by mechanical means, as directed by the court, the proceedings in any case in which I may be employed as an officer of the court, and that I shall similarly when required to do so, as far as I am able transcribe any shorthand notes or mechanical record made by any other stenographer or recorded by mechanical means."
- (6)
 - (a) A transcript of any shorthand notes or mechanical record may, upon written request by a party, be obtained from the registrar: Provided that in respect of proceedings made by mechanical means, the party requesting the transcription shall pay the full cost thereof as predetermined by agreement between the contractor concerned and the State for such transcription.
 - (b) A copy of a transcript referred to in paragraph (a) may, upon written request by a party, be obtained from the registrar: Provided that in respect of proceedings made by mechanical means, the party requesting the transcription shall pay the full cost thereof as predetermined by agreement between the contractor concerned and the State for such transcription.
- (7) In the event of an appeal being noted and set down for hearing such shorthand notes or mechanical record shall, in so far as may be relevant to the appeal, be transcribed and certified by the stenographer as a true record of the proceedings and such transcript shall thereafter form part of the record.

- (8) Any party may, not later than 10 court days after the judgment or, where the minutes were taken in shorthand or mechanically recorded, after the transcript thereof has been completed, apply to the court to correct any errors in the minutes and the court may correct any errors.
- (9) If, before the hearing of the application, all parties affected file a consent to the correction claimed, no costs of such application shall be allowed; otherwise costs shall be in the discretion of the court.

Maintenance *pendente lite*, contribution towards costs, interim custody and access to children

32. (1) This rule shall apply whenever a spouse seeks relief from the court in respect of one or more of the following matters:
- (a) Maintenance *pendente lite*;
 - (b) a contribution towards the costs of a pending matrimonial action;
 - (c) interim custody of any child;
 - (d) interim access to any child.
- (2) (a) The applicant shall deliver a sworn statement setting out the relief claimed and the grounds therefor, together with a notice to the respondent which shall substantially correspond with Form 6 of Annexure 2.
- (b) The sworn statement and notice, signed by the applicant or his or her legal practitioner, shall contain an address for service and shall be served by the sheriff.
- (3) The respondent shall within 10 court days after receiving the statement deliver a sworn reply in the nature of a plea, signed and giving an address for service, in default of which he or she shall be *ipso facto* barred.
- (4) As soon as possible thereafter the registrar shall bring the matter before the court for summary hearing, on 10 court days' notice to the parties, unless the respondent is in default.
- (5) The court may hear such evidence as is considered necessary and may dismiss the application or make such order as it thinks fit to ensure a just and expeditious decision.
- (6) The court may, on the same procedure, vary the decision referred to in subrule (5) in the event of a material change taking place in the circumstances of either party or a child, or the contribution towards costs proving inadequate.

Applications

33. (1) Every application shall be brought on notice of motion supported by an affidavit setting out the facts upon which the applicant relies for relief.
- (2) When relief is claimed against any person, or where it is necessary or proper to give any person notice of such application, the notice of motion shall be addressed to both the registrar and such person.

- (3) Every notice of motion shall conclude with the form of order prayed.
- (4) (a) Every application brought *ex parte* shall be filed with the registrar and set down on a day to be fixed by the registrar.
- (b) The notice of motion shall set forth the form of order sought, specify the affidavit filed in support thereof, request the registrar to place the matter on the roll for hearing, and shall substantially correspond with Form 2 of Annexure 2.
- (c) Any person having an interest which may be affected by a decision on an application being brought *ex parte* may deliver notice of an application by him or her for leave to oppose, supported by an affidavit setting forth the nature of such interest and the ground upon which he or she desires to be heard, whereupon the registrar shall set such application down for hearing at the same time as the application first mentioned.
- (d) At the hearing the court may grant or dismiss either of or both such applications, as the case may require, or may adjourn the same upon such terms as to the filing of further affidavits by either applicant or otherwise as it deems fit.
- (5) (a) Every application other than one brought *ex parte* shall be brought on notice of motion, which shall substantially correspond with Form 3 of Annexure 2, and true copies of the notice and all annexures thereto shall be served upon every party to whom notice thereof is to be given.
- (b) In such notice the applicant shall appoint an address within the area of jurisdiction of the court at which he or she will accept notice and service of all documents in such proceedings and shall set forth a day, not less than 15 court days after service thereof on the respondent, on or before which such respondent is required to notify the applicant in writing whether he or she intends to oppose such application, and shall further state that if no such notification is given the application will be set down for hearing on a stated day, not being less than 10 court days after service on the said respondent of the said notice.
- (c) If the respondent does not, on or before the day mentioned for that purpose in such notice, notify the applicant of his or her intention to oppose, the applicant may place the matter on the roll for hearing on a day fixed by the registrar.
- (d) Any person opposing the grant of an order sought in the notice shall -
- (i) within the time stated in the said notice, give the applicant notice in writing that he or she intends to oppose the application, and in such notice appoint an address at which he or she will accept notice and service of all documents;
- (ii) within 15 court days after the service of notice of intention to oppose the application, deliver his or her answering affidavit, if any, together with any relevant documents; and
- (iii) if he or she intends to raise any question of law only, deliver notice of his or her intention to do so within the time stated in the preceding subparagraph, setting forth such question.
- (e) The applicant may deliver a replying affidavit within 10 court days of the service upon him or her of the affidavit and documents referred to in subparagraph (ii) of paragraph (d).
- (f) The court may at its discretion permit the filing of further affidavits.

- (g) Where no answering affidavit or notice in terms of paragraph (d) is delivered within the period referred to in paragraph (b) or subparagraph (ii) of paragraph (d) the applicant may within five court days of the expiry thereof apply to the registrar to allocate a date for the hearing of the application, which may be heard in chambers.
- (h) Where an answering affidavit or notice is delivered the applicant may apply for such allocation within five court days of the delivery of his or her replying affidavit or, if no replying affidavit is delivered, within five court days of the expiry of the period referred to in paragraph (e).
- (i) If the applicant fails to apply within the appropriate period for a date, the respondent may do so immediately upon the expiry thereof.
- (j) Notice in writing of the date allocated by the registrar shall forthwith be given by the applicant or respondent, as the case may be, to the opposite party.
- (k)
 - (i) Where an application cannot properly be decided on affidavit the court may dismiss the application or make such order as to it seems meet with a view to ensuring a just and expeditious decision.
 - (ii) In particular, but without affecting the generality of the foregoing, it may direct that *viva voce* evidence be heard on specified issues with a view to resolving any dispute of fact and to that end may order any deponent to appear personally or grant leave for him or her or any other person to be subpoenaed to appear and be examined and cross-examined as a witness, or it may refer the matter for trial with appropriate directions as to pleadings or definition of issues, or otherwise.
- (6) The court after hearing an application, whether brought *ex parte* or otherwise, may refrain from making an order thereon, save as to costs, if any, but grant leave to the applicant to renew the application on the same papers supplemented by such further affidavits as the case may require.
- (7) Any person against whom an order is granted *ex parte* may anticipate the return day upon delivery of not less than 48 hours' notice.
- (8) Notwithstanding the foregoing subrules, interlocutory and other applications incidental to pending proceedings may be brought on notice supported by such affidavits as the case may require and set down at a time assigned by the registrar or as directed by the president of the division or a presiding officer assigned by him or her.
- (9)
 - (a) In urgent applications the court or the president of the division or a presiding officer assigned by him or her may dispense with the forms and service provided for in these rules and may dispose of such matter at such time and place and in such manner and in accordance with such procedure, which shall as far as practicable be in terms of these rules, as it or the said president or presiding officer deems fit.
 - (b) In every affidavit filed in support of any application under paragraph (a) of this subrule, the applicant shall set forth explicitly the circumstances which he or she avers render the matter urgent and the reasons why he or she claims that he or she could not be afforded substantial redress at a hearing in due course.

- (10) The court may on application order to be struck out from any affidavit any matter which is scandalous, vexatious or irrelevant, with an appropriate order as to costs, including costs as between attorney and client: Provided that the application shall not be granted unless the court is satisfied that the applicant will be prejudiced in his or her case if it be not granted.
- (11) Any unopposed application may be heard in chambers.
- (12) An order obtained *ex parte* shall substantially correspond with Form 5 of Annexure 2.

Curator *ad litem*

- 34. The court may appoint a curator *ad litem* in any case in which a curator is allowed or required by law for a party to any proceedings brought or to be brought before the court.

Delay in prosecution of action

- 35. If summons in an action is not served within 12 months of the date of its issue or, having been served, the plaintiff has not within 12 months after the date of such service taken further steps in the prosecution of the action, the summons shall lapse.

Non-compliance with rules including time limits and errors

- 36. (1) (a) Where a party fails to comply with a request made or notice given pursuant to these rules, the party making the request or giving the notice may notify the defaulting party that he or she intends after the lapse of 10 court days applying for an order that such notice or request be complied with, or that the claim or defence be struck out.
(b) Failing compliance within the 10 court days, application may be made to court and the court may make such order thereon as to it seems meet.
- (2) Any time limit prescribed by these rules may at any time, whether before or after the expiry of the period fixed, be extended -
 - (a) by the written consent of the opposite party; or
 - (b) if such consent is refused, then by the court on application and on such terms as to costs as may be just.
- (3) Where there has been short service without leave, the court may, instead of dismissing an application, adjourn it until, at the earliest, the expiration of the period prescribed by these rules and thereupon any objection to short service shall lapse.
- (4) No process or notice shall be invalid by reason of any obvious error in spelling or in figures or of the date.
- (5) If any party has in fact been misled by any such error in any process or notice served upon him or her, the court may, on application, grant him or her such relief as may be just and may for that purpose set aside the process or notice.

Adjournment and postponement

37. (1) The trial of an action or the hearing of an application may be adjourned or postponed by the court, either on application or of its own motion.
- (2) Where such an adjournment or postponement is made *sine die*, either party may by delivery of notice of reinstatement set down the action or application for further hearing on a day fixed by the registrar not earlier than 15 court days after delivery of such notice.
- (3) Any adjournment or postponement shall be on such terms as to costs and otherwise as the parties may agree to or as the court may order.

Non-appearance of a party, withdrawal, dismissal, etc.

38. (1) Where the summons has not been served the plaintiff may withdraw the summons by notice to the registrar.
- (2) Save as is provided in subrule (1), a plaintiff or an applicant desiring to withdraw an action or application against the other party thereto shall deliver notice of withdrawal.
- (3) Any party served with a notice of withdrawal may within 15 court days thereafter apply to the court for an order that the party so withdrawing shall pay the applicant's costs of the action or application withdrawn, together with the costs incurred in so applying.
- (4) Any unopposed application in terms of subrule (3) may be heard in chambers.
- (5) Where the plaintiff in the notice of withdrawal embodies in such notice a consent to pay the costs, such consent shall have the force of an order of the court and the registrar shall tax the costs at the request of the defendant.
- (6) Any party may by delivery of notice abandon any specified claim or defence pleaded by him or her, and such notice shall be taken into consideration in taxing costs.
- (7) If a plaintiff or applicant does not appear at the time appointed for the trial of the action or the hearing of the application, the action or application may be dismissed with costs.
- (8) If a defendant or respondent does not so appear, a judgment against him or her, not exceeding the relief claimed, may be given with costs.
- (9) The withdrawal or dismissal of an action, or a decree of absolution from the instance, shall not be a defence to any subsequent action; but if a subsequent action is brought for the same or substantially the same cause of action before payment of any costs awarded on such withdrawal, dismissal or decree of absolution the court shall, on application, unless good cause to the contrary be shown, and if the said costs have been taxed and payment thereof has been demanded, order a stay of such subsequent action until such costs shall be paid and that the plaintiff shall pay the costs of such application to stay proceedings.

Variation and rescission of orders

39. (1) The court may, in addition to any other power a court has at common law, *mero motu* or upon the application of any party affected, rescind or vary -
- (a) an order or judgment erroneously sought or erroneously granted in the absence of any party affected thereby;
 - (b) an order or judgment in which there is an ambiguity, or a patent error or omission, but only to the extent of such ambiguity, error or omission;
 - (c) an order or judgment granted as the result of a mistake common to the parties.
- (2) Any party desiring any relief under this rule shall make application therefor upon notice to all parties whose interest may be affected by any variation sought.
- (3) The court shall not make any order rescinding or varying any order unless satisfied that all parties whose interest may be affected have been given notice of the proposed rescission or variation.
- (4) (a) A defendant (including a defendant in reconvention) to divorce proceedings in which an order was given in his or her absence may within 20 court days after such order has come to his or her knowledge apply to court upon notice to the plaintiff to set aside such order and the court may upon good cause shown set aside the order on such terms as it may deem fit.
- (b) Such application shall be on affidavit setting out briefly the reasons for his or her absence or default of delivery of a notice of intention to defend or of a plea, and the grounds of defence to the action in which the order was given.
- (c) It shall be presumed that the applicant had knowledge of the order one month after the date on which it was granted, unless he or she proves otherwise.

Production of record, entry or document as evidence

40. (1) Where it is necessary to give in evidence in the court any record, entry or document of the same court in another action the registrar shall, on reasonable notice, produce and show the original thereof, and the cost of copies shall not be allowed.
- (2) Where it is necessary to give in evidence in another court any such record, entry or document, a copy thereof certified by the registrar may be given in evidence without production of the original.

Costs

41. (1) The court in giving judgment or in making any order including therein adjournment or amendment, may award such costs as may be just: Provided that the court shall not order one party to pay another party's costs unless there is good reason to do so.

- (2) Subject to subrule (1), the cost of any application or order or issue raised by the pleadings may be awarded or may be made costs in the action, or may be reserved to be dealt with on the conclusion of the action, but if no order is made such costs shall be costs in the action.
- (3) Unless the court shall for good cause otherwise order, costs of interim orders shall not be taxed until the conclusion of the case and a party may present only one bill for taxation up to and including the judgment or conclusion of the action.
- (4) The scale of fees to be taken by legal practitioners as between party and party shall be that set out in Scale A of Table A of Annexure 2 to the Magistrates' Courts Rules in addition to necessary expenses.
- (5) Such fees shall be allowable whether the work has been done by an attorney or a candidate attorney or an advocate, but shall be allowed only in so far as the work to which they have been allocated has in fact and necessarily been done.
- (6) The costs of issuing any warrant of execution or arrest shall, where they are payable by the party against whom the warrant is issued, be assessed by the registrar without notice and inserted in the warrant.
- (7) Witness fees and expenses shall be allowed in respect of the attendance of a party to an action or proceeding.
- (8) Where costs and expenses are awarded to any party by the court the party to whom such costs and expenses have been awarded shall deliver a bill of such costs and expenses and give reasonable notice of the taxation thereof at an hour determined generally or specially by the taxing officer and he or she may include in such bill all such payments as have been necessarily and properly made by him or her.
- (9) The taxing officer shall at the time fixed tax the bill and allow the costs and expenses so awarded: Provided that witness fees shall not be allowed in taxation unless properly vouched for.
- (10)
 - (a) Where more than one fourth of the bill (excluding expenses) is taxed off, the party presenting the bill shall not be allowed any costs in taxation.
 - (b) Where a party to whom a bill of costs is presented makes a written offer of payment in respect of such costs, and such offer is refused, the party presenting the bill shall not be allowed any costs of taxation if the bill is taxed in an amount which is smaller than the amount of the offer.
- (11) As between attorney and client, the taxing officer may at his or her discretion, subject to the review hereinafter mentioned, allow costs and charges for services reasonably performed by the legal practitioner at the request of the client for which no remuneration is recoverable as between party and party and for which no provision is made in these rules.
- (12) Where a bill of costs as between attorney and client is required to be taxed, taxation shall take place on at least five court days' notice thereof to the legal

practitioner or client, whether an action therefor is pending or not: Provided that, notwithstanding anything in subrule (3), a bill of costs as between attorney and client may be taxed at any time after the termination of the mandate.

(13) Payment of costs awarded by the court may not be enforced until they have been taxed by the taxing officer.

(14) Value added tax may be added to all costs, fees, disbursements and tariffs in respect of which value added tax is chargeable.

(15) (a) Where a bill of costs is to be taxed by a taxing officer other than the registrar, that registrar shall, upon receipt of a written request, dispatch the court file to the office of such a taxing officer.

(b) Upon completion of taxation, the taxing officer shall return the court file to the registrar.

Review of taxation

42. (1) Any party having an interest may, within five court days after he or she has obtained knowledge of the taxing of a bill of costs, give notice to the taxing officer and the registrar and to the opposing party of his or her intention to bring the bill of costs under review by a presiding officer and shall specify the grounds for such review.

(2) Upon receipt of notification as provided in subrule (1), the registrar shall give 20 court days' notice to the parties of the time when and the place at which the bill of costs will be reviewed, and the bill of costs shall thereafter be reviewed accordingly.

(3) (a) Notwithstanding anything in subrules (1) and (2), should a bill of costs have been taxed at the centre at which the court was held, either party may at the time of taxation give summary verbal notice to the taxing officer of his or her intention to bring it under review.

(b) Thereupon the taxing officer shall after consultation with the registrar endorse on the bill of costs a note of the request and of the time when taxation will be reviewed.

(c) Such endorsement shall be signed by the taxing officer and each of the parties, and the bill of costs shall thereafter be reviewed.

(d) Where only one party attended the taxation then only that party and the taxing officer shall be required to sign the endorsement referred to in paragraph (c).

Fees of assessors

43. The fees payable to assessors shall be calculated according to the scale prescribed for assessors in the magistrates' courts, plus an additional allowance of 20% of such fee.

Fees of registrar

44. The charges to be taken by the registrar shall be as prescribed in Part III of Annexure 1.

Witness expenses

45. The allowance payable to witnesses appearing before the court shall be calculated according to the scale prescribed for witnesses in civil cases in magistrates' courts.

Fees of the sheriff

46. The fees and charges to be taken by the sheriff shall be those prescribed for sheriffs in the Magistrates' Courts Rules.

Offences

47. (1) If any person wilfully insults the presiding officer during his or her sitting or the registrar or other officer during his or her attendance at such sitting or wilfully interrupts the proceedings of the court or disturbs the peace or order thereof or otherwise misbehaves himself or herself in the place where such court is held, he or she may, in addition to his or her ability to be removed and detained as in rule 5(3) provided, be charged with contempt of court.
- (2) Any person wilfully disobeying or neglecting to comply with any order of the court may be charged with contempt of court.

Saving of pending proceedings

48. (1) Nothing in these rules shall affect proceedings pending at the date of commencement of these rules and such proceedings shall be continued and concluded in every respect as if these rules had not been promulgated.
- (2) Proceedings shall, for the purpose of this rule, be deemed to be pending if, at the date of commencement of these rules, summons had been issued and shall be deemed to be concluded when judgment is given.

Short title and commencement

49. These rules shall be called the Divorce Courts Rules, 1998, and shall come into operation on 15 November 1998.

ANNEXURES**ANNEXURE 1 - COSTS****PART I****GENERAL PROVISIONS**

1. In the event of an order for costs being granted by the court in favour of a party to litigation before the court, a bill of costs for services actually rendered by a legal practitioner in his or her capacity as such in connection with the litigious matter giving rise to the award for costs shall be taxed by the taxing officer subject to the provisions of the tariff (read with paragraph 6 hereunder).
2. The taxing officer may call for any books, documents, papers and accounts as are, in his or her opinion, necessary to enable him or her to properly determine any matter

arising from such taxation.

3. With a view to affording the party who has been awarded an order for costs as much of an indemnity for costs reasonably incurred by such party in relation to his or her claim or defence as is provided for in the tariff, and to ensure that such costs shall be borne by the party against whom such order has been awarded, the taxing officer shall, on every taxation, allow such costs, charges and expenses as appear to him or her to have been necessary or proper (within the parameters of the provisions herein and the said tariff) for the attainment of justice or for defending the rights of the party in whose favour the costs award was granted.
4. No costs shall be allowed which appear to the taxing officer to have been incurred or increased through over-caution, negligence or mistake, or by payment of a special fee to any person or special charges or expenses to witnesses or other persons or by other unusual expenses.
5. The taxing officer shall not proceed to taxation of any bill of costs unless he or she is satisfied that the party liable for payment of same has been duly notified of the date, place and time of taxation and that he or she is entitled to be present to oppose any item reflected in the bill of costs. Such notice of taxation shall not be necessary -
 - (a) if the party against whom costs have been awarded did not appear, either personally or through a legal practitioner, at the hearing of the matter; or
 - (b) if the party liable for costs consents in writing to taxation of the bill in his or her absence; or
 - (c) for the taxation of writ and post-writ bills.
6. If extraordinary or exceptional circumstances exist where strict adherence to the tariff would be inequitable, the taxing officer shall be entitled, in his or her discretion, to depart from any of the provisions of the said tariff.
7. Notwithstanding anything to the contrary contained in the tariff, and in the event of the taxing officer allowing a charge for copying any document, and such document could have been copied by means of a photocopying device, the maximum amount allowable for each page necessarily copied shall be 20 cents.
8. Where, in the opinion of the taxing officer, a correspondent attorney has necessarily been engaged in the performance of any of the services covered by the tariff, the instructing attorney and the correspondent attorney shall be entitled to be remunerated on the basis set out in the tariff for the work necessarily done by him or her.
9. Where an amount is specified for an item, this amount shall be inclusive of all necessary copies for service, filing and to keep.
10.
 - (1) Unless service shall have been effected by the sheriff or by registered post, in which cases the actual disbursements shall be recoverable, a fee of R20,00 shall be allowed for service of each necessary process or notice.
 - (2) Where service of more than one notice or process in the same action can be effected simultaneously, only one fee for service shall be allowed.
11. Where the amount for an item is left blank -
 - (1) the drawing of such item shall be allowed at R9,00 for each folio;
 - (2) copies for filing and service shall also be allowed;
 - (3) R6,00 shall be allowed for each necessary service.

12. A folio shall consist of 100 written or printed words or figures or part thereof and four figures shall be reckoned as one word.
13. Unless otherwise provided, a charge for perusal shall be allowed at R3,50 per folio in respect of any document or pleading necessarily perused, subject to a maximum fee, regardless of how many folios, of R35,00.
14. (1) Fees consequent upon the employment of more than one legal practitioner shall be allowed as between party and party only if authorized by the court or agreed to by the parties.
(2) When authorized by the court, the fees of an advocate shall be allowed at the magistrates' courts tariff.
15. In the event of costs being awarded on the attorney and client scale, the applicable tariff for the taxation of such costs shall be on scale A of Table A of Annexure 2 to the Magistrates' Courts Rules.

PART II

TAXATION AND EXECUTION

1. Drawing bill of costs:
5% of the fees, allowed on taxation, excluding VAT.
2. Attending taxation:
5% of the total bill, allowed on taxation, excluding VAT.
3. All necessary disbursements (postage; sheriff's charges; long-distance (trunk) calls, witness fees; fees to counsel, where so authorised by the court; travelling expenses, etc.) must be itemised separately under a column headed "Disbursements", and the taxing officer must be provided with proof of payment before allowing such charges.
4. Notice of application for review of taxation and service:-
5. Attending on review of taxation, for each quarter of an hour or part thereof in court while review is actually being heard: R56,00.
6. Issue of warrant of execution, arrest, etc. (inclusive of any re-issue): R37,50.

PART III

FEES OF REGISTRAR

R c

1. On every initial summons, or the initial documents in an application which are not related to proceedings already on record in that court	20,00

2.	On any request to inspect any record -	
(a)	if the correct number is furnished	2,00
(b)	if an incorrect or no number is furnished for every
100 records searched	5,00
3.	For a copy of a record made by the registrar -	
(a)	for every 100 typed words or part thereof	2,00
(b)	for every photocopy of an A4 size page or part
thereof	1,00
4.	For examining and certifying a copy of a record -
each 100 words or part thereof	2,00

NOTES

1. All court fees are to be paid by means of revenue stamps to be affixed to process and cancelled by the registrar.
2. A registrar who has omitted to take any such fees shall be liable to pay and make good the amount thereof to the Treasury: Provided that the registrar may in return recover from the party who did not stamp or understamped in the first instance.
3.
 - (1) Where any dispute arises between the registrar and any person desiring to lodge a document, as to whether the document is or is not sufficiently stamped, the dispute shall be referred to the president of the division.
 - (2) The president of the division shall decide the dispute summarily and record his or her decision.
 - (3) The said president's decision shall be final for the purpose of the action or matter in respect of which such document is lodged and shall discharge the registrar from any liability under item 2 hereof; but such decision shall be without prejudice to any rights of any other interested person.
4. No charge shall be made for the inspection of the record of any case on the business day next succeeding the day on which judgment was delivered, nor to any party to any case at any time before judgment or within one year after judgment.

ANNEXURE 2 - FORMS**Form No.**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Description

- Summons commencing action.
 Notice of motion (*ex parte*).
 Notice of motion.
 Edictal citation: Short form of process.

5. Order for interdict obtained *ex parte*.
 6. Notice in terms of rule 32(2)(a).

FORM 1 - SUMMONS COMMENCING ACTION

IN THE DIVORCE COURT
 HELD AT CASE NO.

In the matter between:

..... Plaintiff
 and

..... Defendant

To the Sheriff,

1. INFORM A.B., of (state sex, occupation and address)(hereinafter referred to as the defendant), that C.D., of (state sex, occupation and address)(hereinafter referred to as the plaintiff), hereby institutes action against him/her in which action the plaintiff claims the relief and on the grounds set out in the particulars annexed hereto.
2. INFORM the defendant further that if he/she disputes the claim and wishes to defend the action he/she shall -
 - (a) within one month of the service upon him/her of this summons file with the registrar of this Court at (set out the address of the registrar) or with any clerk of the court a notice of his/her intention to defend and serve a copy thereof on the plaintiff, which notice shall give an address for the service upon the defendant of all notices and pleadings in the action;
 - (b) thereafter, and within 10 court days after filing and serving notice of intention to defend as aforesaid, file with the registrar and serve upon the plaintiff a plea or exception, with or without a claim in reconvention.
3.
 - (a) INFORM the defendant further that if he/she fails to file and serve notice as aforesaid judgment as claimed may be given against him/her without further notice to him/her or if, having filed and served such notice, he/she fails to plead, except, or to counterclaim, judgment may be given against him/her.
 - (b) INFORM the defendant also that if he/she does not intend to defend the action, he/she may give written notice to that effect to the plaintiff and the registrar and the action may then, at the written request of the plaintiff, be forthwith set down by the registrar for hearing.

DATED at this day of 19....

.....
 Registrar of the Divorce Court

Particulars of service (to be completed by the sheriff)

It is hereby certified that a copy of this summons has been handed to on

..... (date), at (time) at
(address).

.....
Sheriff for

ANNEXURE TO SUMMONS
Particulars of claim

.....
.....
.....

.....
Plaintiff/Plaintiff's legal practitioner

Address at which plaintiff will accept service of process

.....

Postal address of plaintiff/plaintiff's legal practitioner

.....

.....

Residential address of plaintiff

.....

.....

FORM 2 - NOTICE OF MOTION (EX PARTE)

IN THE DIVORCE COURT

HELD AT CASE NO.

In the matter of

..... Applicant

To the Registrar,

TAKE NOTICE that application will be made on behalf of the above-named applicant on the day of 19... at (time) or as soon thereafter as his or her legal practitioner may be heard for an order on the following terms:

- (a)
- (b)
- (c)

The affidavit of annexed hereto will be used in support thereof.

Kindly place the matter on the roll for hearing accordingly.

DATED AT

.....
Applicant/Applicant's legal practitioner

To the registrar of the above-named Court.

FORM 3 - NOTICE OF MOTION

(To Registrar and Respondent)

IN THE DIVORCE COURT

HELD AT CASE NO.

In the matter between

..... Applicant

and

..... Respondent

TAKE NOTICE THAT

..... (hereinafter referred to as the applicant) intends to make application to this Court for an order -

- (a) (Here set forth the form of order prayed)
- (b)

(c)
 and that the accompanying affidavit of
 will be used in support thereof.

TAKE NOTICE FURTHER that the applicant has appointed

..... (here set forth an address within the
 jurisdiction of the Court) as the address at which he/she will accept notice and service of all
 process in these proceedings.

TAKE FURTHER NOTICE that, if you intend to oppose this application, you are required (a)
 to notify the applicant/applicant's legal practitioner in writing on or before the
 (date) and (b) within 15 court days after service of your notice of intention
 to oppose the application, to file your answering affidavits, if any; and, further, that you are
 required to appoint in your notification an address within the jurisdiction of the above-named
 Court at which you will accept notice and service of all documents in these proceedings.

If no such notice of intention to oppose is given, the matter will without any further notice to you
 be placed on the roll for hearing at least 10 court days after service of this notice upon you,
 on a day fixed by the registrar.

DATED at this day of 19.....

.....
 Applicant/Applicant's legal practitioner
 (Address)

To: (1) Respondent:
 (Address)

(2) The Registrar
 Divorce Court.

FORM 4 - EDICTAL CITATION: SHORT FORM OF PROCESS

IN THE DIVORCE COURT

HELD AT CASE NO.

In the matter between:

..... Plaintiff
 and

..... Defendant

To:

A. B. (sex),

(occupation), formerly residing at

but whose present whereabouts are unknown:

TAKE NOTICE that by summons issued by this Court, you have been called upon to give notice within days after publication hereof to the registrar and to the plaintiff/plaintiff's legal practitioner of your intention to defend (if any) in an action wherein C
..... D

claims -

- (a)
- (b)
- (c)

TAKE NOTICE further that if you fail to give such notice, judgment may be granted against you without further reference to you.

DATED at this day of 19.....

.....
Registrar

.....
Plaintiff/Plaintiff's legal practitioner

Address for service:
.....
.....

FORM 5 - ORDER FOR INTERDICT OBTAINED *EX PARTE*

It is ordered:

1. That a rule *nisi* be and it is hereby granted calling upon
..... (respondent) of
..... (respondent's address),
to show cause, if any, to this Court on the day of
19..... at (time) or so soon thereafter as he or she can be heard, why
..... shall not be interdicted from
..... (set out the acts from which respondent or any other
person is restrained) pending the decision of an action to be brought by the application
against the said (respondent) for
..... (set out the nature of the claim).
2. The said action be commenced within 48 hours.
3. That this rule operate as an interim interdict.

By Order of the Court.

.....
Registrar

.....
Applicant/Applicant's legal practitioner
(Address)

.....
.....

FORM 6 - NOTICE IN TERMS OF RULE 32(2)(a)

IN THE DIVORCE COURT

HELD AT CASE NO.

In the matter between

..... Applicant

and

..... Respondent

To the above-mentioned respondent:

TAKE NOTICE that if you intend to defend this claim you must within 10 court days file a reply with the registrar of this court, giving an address for service referred to in rule 33(5)(b) and serve a copy thereof on the applicant or his or her legal practitioner. Should you not comply with the above, you will then be automatically barred from defending and judgment may be given against you as claimed. Your reply must indicate what allegations in the applicant's statement you admit or deny, and must concisely set out your defence.

DATED at this day of 19....

.....
Applicant/Applicant's legal practitioner

Address for service:

.....
.....
.....

No. R. 1454

9 November 1998

Die Minister van Justisie het kragtens artikel 10(4) van die Administrasie Wysigingswet, 1929 (Wet No. 9 van 1929), die reëls in die Bylae gemaak.

Die reëls uitgevaardig in Goewermentskennisgewing No. R.2726 van 24 Desember 1982, soos gewysig in Goewermentskennisgewings Nos. R.787 van 22 April 1983, R.1945 van 9 September 1983, R.1615 van 28 Julie 1986, R.1729 van 15 Augustus 1986, R.2013 van 18 September 1987 en R.260 van 16 Februarie 1990, word hierby herroep.

BYLAE
INHOUDSOPGAWE (NUMERIES)

REËL	OPSKRIF
1	Woordomskrywing
2	Aanstelling van griffier
3	Pligte van griffier
4	Verteenwoordiging van partye
5	Howe vir die publiek toeganklik met uitsonderings
6	Getuienis word, met uitsonderings, <i>viva voce</i> afgelê
7	Oorkondes toeganklik vir publiek
8	Uitspraak
9	Getuies en getuienis
10	Vraagpunte
11	Kommissies <i>de bene esse</i>
12	Tenuitvoerlegging
13	Wyse van tenuitvoerlegging
14	Geregtelike prosesstukke
15	Geldigheid van prosesstukke
16	Balju
17	Betekening van prosesstukke, kennisgewings, ens.
18	Dagvaarding waardeur aksie begin word
19	Endossering van dagvaarding
20	Wysiging van dagvaarding en ander pleitstukke
21	Pleitstukke
22	Kennisgewing van voorneme om te verdedig
23	Pleit en teeneis
24	Versuim om pleit af te lewer
25	Replik en verdere pleitstukke
26	Blootlegging van stukke
27	Skikkings

28	Voorverhoorkonferensie
29	Terrolleplasing vir verhoor
30	Verhoor
31	Notule van verrigtinge
32	Onderhoud <i>pendente lite</i> , bydrae ter bestryding van koste, tussentydse bewaring van en toegang tot kinders
33	Aansoeke
34	Kurator <i>ad litem</i>
35	Vertraging in voortsetting van aksie
36	Nie-nakoming van reëls, met inbegrip van tydbeperkings en foute
37	Verdagings en uitstel
38	Nie-verskyning van 'n party, terugtrekking, afwysing, ens.
39	Wysiging en tersydestelling van bevele
40	Voorlegging van oorkonde, inskrywing of dokument as getuienis
41	Koste
42	Hersiening van taksasie
43	Gelde van assessore
44	Gelde van griffier
45	Getuiegelde
46	Baljugelde
47	Misdrywe
48	Hangende gedinge word nie geraak nie
49	Kort titel en inwerkingtreding

INHOUDSOPGAWE (ALFABETIES)

OPSKRIF

REël

Aansoeke	33
Aanstelling van griffier	2
Balju	16
Baljugelde	46
Betekening van prosesstukke, kennisgewings, ens.	17
Blootlegging van stukke	26
Dagvaarding waardeur aksie begin word	18
Endossering van dagvaarding	19
Gelde van assessore	43
Gelde van griffier	44
Geldigheid van prosesstukke	15
Geregtelike prosesstukke	14
Getuiegelde	45
Getuienis word, met uitsonderings, <i>viva voce</i> afgelê	6
Getuies en getuienis	9
Hangende gedinge word nie geraak nie	48
Hersiening van taksasie	42
Howe vir publiek toeganklik met uitsonderings	5
Kennisgewing van voorneme om te verdedig	22
Kommissies <i>de bene esse</i>	11
Kort titel en inwerkingtreding	49
Koste	41

Kurator <i>ad litem</i>	34
Misdrywe	47
Nie-nakoming van reëls, met inbegrip van tydbepelings en foute	36
Nie-verskyning van 'n party, terugtrekking, afwysing, ens.	38
Notule van verrigtinge	31
Onderhoud <i>pendente lite</i> , bydrae tot koste, tussentydse bewaring en toegang tot kinders	32
Oorkondes toeganklik vir publiek	7
Pleit en teeneis	23
Pleitstukke	21
Pligte van griffier	3
Repliek en verdere pleitstukke	25
Skikkings	27
Tenuitvoerlegging	12
Terrolleplasing vir verhoor	29
Uitspraak	8
Verdaging en uitstel	37
Verhoor	30
Versuim om pleit af te lewer	24
Verteenwoordiging van partye	4
Vertraging in voortsetting van aksie	35
Voorlegging van oorkonde, inskrywing of dokument as getuienis	40
Voorverhoorkonferensie	28
Vraagpunte	10
Woordoms krywing	1
Wyse van tenuitvoerlegging	13
Wysiging en tersydestelling van bevele	39
Wysiging van dagvaarding en ander pleitstukke	20

Woordoms krywing

1. (1) In hierdie reëls, tensy uit die samehang anders blyk, beteken -
 - 'aanzoek doen' aanzoek doen by wyse van mosie en het 'aanzoek' 'n ooreenstemmende betekenis;
 - 'afskrif' 'n ware en juiste afskrif;
 - 'aksie' 'n regshandeling waarin substantiewe bystand geëis word;
 - 'balju' 'n persoon kragtens artikel 2 van die Wet op Balju's, 1986 (Wet No. 90 van 1986), aangestel en ook 'n persoon kragtens artikel 5 of artikel 6 van daardie Wet as 'n waarnemende balju of 'n adjunkbalju aangestel;
 - 'die Wet' die Administrasie Wysigingswet, 1929 (Wet No. 9 van 1929);
 - 'Direkteur-generaal' die Direkteur-generaal van die Departement van Justisie;
 - 'eiser', 'verweerder', 'aplikant', 'respondent' en 'party' ook die regspraktisyn wat namens sodanige eiser, verweerder, aplikant, respondent of party verskyn;
 - 'Gesinsadvokaat' 'n Gesinsadvokaat kragtens artikel 2(1) van die Wet op Bemiddeling in Sekere Egskeidingsaangeleenthede, 1987 (Wet No. 24 van 1987), aangestel;
 - 'Gesinsraadgewer' 'n Gesinsraadgewer kragtens artikel 3(1) van die Wet op Bemiddeling in Sekere Egskeidingsaangeleenthede, 1987 (Wet No. 24 van 1987), aangestel;

'griffier' 'n beampte wat kragtens reël 2 aangestel is as griffier of assistent-griffier van die bevoegde egskeidingshof;
 'hof' 'n egskeidingshof ingestel by proklamasie ingevolge artikel 10 van die Wet;
 'hofdag' enige dag wat nie 'n Saterdag, Sondag of openbare vakansiedag is nie, en by die berekening van 'n tydperk van dae by hierdie reëls voorgeskryf of in 'n hofbevel bepaal, word slegs hofdae ingesluit;
 'kennisgewing' 'n skriftelike kennisgewing;
 'klerk van die hof' 'n klerk van die hof aangestel kragtens artikel 13 van die Wet op Landdroshowe, 1944 (Wet No. 32 van 1944) en sluit 'n assistent-klerk van die hof;
 'landdros' ook 'n addisionele landdros en 'n assistent-landdros;
 'landdroshof' 'n hof ingestel kragtens artikel 2(1)(f) van die Wet op Landdroshowe, 1944 (Wet No. 32 van 1944);
 'lewer' of 'aflewer' om by die griffier in te lewer om geliasseer te word en 'n afskrif aan die teenparty te beteken en het 'lewering' of 'aflewering' 'n ooreenstemmende betekenis;
 'party' enige persoon wat 'n party by die geding is;
 'pleitstuk' ook 'n aanhangsel tot 'n dagvaarding, 'n pleit, 'n teeneis en 'n repliek;
 'regspraktisyn' 'n advokaat of prokureur;
 'regshulpsentrum' enige sentrum wat gratis regsdienste aan die publiek verskaf en sluit sentrums in wat deur die Regshulpraad, ingestel kragtens artikel 2 van die Wet op Regshulp, 1969 (Wet No. 22 van 1969), bedryf word;
 'takseerbeampte' die griffier of 'n klerk van die hof of 'n griffier van 'n Hoë Hof aangestel kragtens artikel 34 van die Wet op die Hooggeregshof, 1959 (Wet No. 59 van 1959), of 'n griffier aangestel kragtens 'n wet wat nog nie deur 'n bevoegde gesag herroep is nie en onmiddellik voor die inwerkingtreding van die Grondwet van krag was in enige gebied wat deel van die nasionale grondgebied uitmaak; en
 'voorsittende beampte' 'n regterlike amptenaar deur die Minister van Justisie kragtens artikel 10(3)(b) van die Wet aangestel.

- (2) Alle afstande word langs die kortste roete bereken wat redelikerwys onder die omstandighede beskikbaar is.

Aanstelling van griffier

2. (1) Die Direkteur-generaal stel beamptes aan om die werksaamhede van griffier of assistent-griffier van die hof te verrig en kan enige persoon aanstel om tydelik as griffier of assistent-griffier op te tree.
- (2) 'n Griffier kan, met die goedkeuring van die Direkteur-generaal, sy of haar magte aan 'n klerk van die hof of 'n griffier van 'n Hoë Hof deleger.

Pligte van griffier

3. (1) Indien die griffier weier om enigiets te doen wat hierdie reëls hom of haar verplig of magtig om te doen, is sy of haar weiering op aansoek onderworpe aan hersiening deur die hof, hetsy *ex parte* of by kennisgewing, na gelang van die omstandighede.
- (2) Die griffier hou 'n register by wat die register van egskeidingsake heet en

- waarin hy of sy 'n aantekening maak van -
- (a) die saaknommer van die aksie; en
 - (b) die name van die partye.
- (3) Die griffier hou ook 'n daaglikse indeks by van alle sake wat in die register van egskeidingsake aangeteken is.
- (4) Die dagvaarding of ander dokument wat eerste ingelewer word in 'n aksie of 'n aansoek wat nie betrekking het op 'n saak wat hangende is nie, word deur die griffier met 'n volgnommer vir die jaar genummer, en die aksie of aansoek word onder daardie nommer in die register van egskeidingsake aangeteken.
- (5) Elke dokument wat daarna beteken of ingelewer word ten opsigte van sodanige aksie of aansoek of van 'n latere saak ter voortsetting van sodanige aksie of aansoek, word deur die party wat dit inlewer, met sodanige nommer genummer, en word nie deur die griffier aanvaar alvorens dit aldus genummer is nie.
- (6) Alle dokumente wat by die griffier ingelewer word en alle notules van die hof word onder die nommer van die betrokke aksie of aansoek geliasseer.
- (7) By vooruitbetaling van die voorgeskrewe gelde word afskrifte van sodanige oorkondes deur die griffier gemaak en uitgereik aan enige persoon wat daarom aansoek doen en daarop geregtig is, of kan sodanige afskrifte deur sodanige persoon in die teenwoordigheid van die griffier gemaak word.
- (8) (a) 'n Party wat nie van die dienste van 'n regspraktisyn gebruik maak nie, kan -
- (i) die griffier, indien die party woonagtig is in die distrik waarin die setel van die griffier is; of
 - (ii) die klerk van die hof van die distrik waarin die party woonagtig is, indien die party nie woonagtig is in die distrik waarin die setel van die griffier is nie,
- om bystand met die voorbereiding van enige geregtelike prosesstuk of ander dokument wat op die aksie betrekking het, versoek.
- (b) Die griffier of die klerk van die hof wat ooreenkomstig paragraaf (a) versoek is, moet sodanige bystand verleen of die party na 'n gerieflike regshulpentrum verwys.
- (c) Wanneer die klerk van die hof aan 'n party bystand verleen met die voorbereiding van 'n geregtelike prosesstuk of ander stuk, moet hy of sy 'n afskrif van sodanige prosesstuk of dokument, behalwe 'n dagvaarding, aan die betrokke griffier stuur.
- (d) Die Staat en 'n griffier of 'n klerk van die hof wat aan 'n party bystand verleen met die voorbereiding van enige geregtelike prosesstuk of ander dokument, is nie aanspreeklik vir enige skade of verlies wat voortspruit uit bystand wat te goeder trou verleen is deur daardie griffier of klerk van die hof aan sodanige party in 'n aksie voor die hof of by die afdwinging van 'n vonnis of bevel ingevolge hierdie reëls in die vorm van regsadvies of die opstel of voorbereiding van enige geregtelike prosesstuk of ander dokument nie.
- (9) Enige handeling wat deur die griffier verrig moet word, kan deur 'n voorsittende

beampte verrig word, behalwe dat 'n voorsittende beampte in geen geval 'n beëdigde verklaring, 'n pleitstuk of 'n prosesstuk vir enige party mag uitskrif of 'n kosterekening mag takseer nie.

(10) Die register van egskeidingsake lê op alle gerieflike tye gedurende kantoorure kosteloos ter insae.

(11) Die griffier se kantoorure vir die publiek is van 08:30 tot 15:00 op hofdae.

Verteenwoordiging van partye

4. (1) (a) 'n Party kan, hetsy persoonlik of deur 'n regspraktisyn, 'n regsgeding instel of verdedig of tot voltooiing voer.
- (b) Niemand behalwe 'n regspraktisyn wat ingevolge paragraaf (a) optree, is daarop geregtig om enige koste, uitgesonderd noodsaaklike uitgawes, te verhaal nie.
- (2) 'n Regspraktisyn hoef nie 'n volmag om op te tree, in te lewer nie, maar die bevoegdheid van iemand wat namens 'n party optree, kan deur die ander party betwis word binne agt-en-veertig uur nadat hy of sy daarvan te wete kom dat sodanige persoon aldus optree, of, met die toestemming van die hof na aanvoering van goeie gronde, te eniger tyd voor uitspraak; daarna mag sodanige persoon nie sonder die toestemming van die hof aldus verder optree alvorens hy of sy die hof oortuig het van sy of haar bevoegdheid om aldus op te tree nie en die hof kan die verhoor van die aksie of aansoek verdaag ten einde hom of haar daartoe in staat te stel.
- (3) Wanneer 'n regspraktisyn hom of haar ook al na die oordeel van die hof aan wangedrag of eerlose praktyk skuldig gemaak het, kan die hof dit rapporteer -
- (a) in die geval van 'n advokaat, aan die tak van die Vereniging van Advokate of die balieraad in die sentrum waar sodanige advokaat praktiseer; of
- (b) in die geval van 'n prokureur, aan die betrokke wetsgenootskap.

Howe vir die publiek toeganklik met uitsonderings

5. (1) Behoudens andersluidende wetsbepalings vind die verrigtinge van die hof in die ope hof plaas en word dit genotuleer deur die voorsittende beampte of 'n ander beampte wat aangestel is om sodanige verrigtinge te notuleer.
- (2) Die hof kan ter wille van die goeie orde of die openbare sedes in enige saak gelas dat die verhoor agter geslote deure moet plaasvind of dat, behoudens sodanige uitsonderings as wat die hof bepaal, minderjariges of die publiek in die algemeen nie toegelaat word om die verhoor by te woon nie, of dat die verhoor in 'n ander plek as die hofsaal plaasvind.
- (3) Indien iemand wat in die hof aanwesig is, die vrede of orde daarvan versteur, kan die hof gelas dat daardie persoon verwyder en in hegtenis gehou word totdat die hof verdaag.
- (4) Indien die vrede of orde na die oordeel van die hof nie op 'n ander wyse

verseker kan word nie, kan die hof gelas dat die hofsaal ontruim en die deure vir die publiek gesluit word.

Getuienis word, met uitsonderings, *viva voce* afgelê

6. (1) Behoudens andersluidende bepalings in hierdie reëls, lê elke getuie in 'n aksie sy of haar getuienis *viva voce* en in die ope hof af: Met dien verstande dat as enige getuie weens ongesteldheid of gevorderde ouderdom nie daartoe in staat is om die verhoor by te woon nie, sy of haar getuienis in die teenwoordigheid van die voorsittende beampte, die partye en hul regspraktisyns, as daar enige sodanige praktisyn of praktisyns is en hy of sy of hulle verkies om teenwoordig te wees, afgeneem kan word op sodanige plek as wat die hof gerieflik ag.
- (2) Wanneer 'n getuie weens 'n liggaamlike gebrek of ander gegronde en voldoende oorsaak nie in staat is om sy of haar getuienis *viva voce* af te lê nie, kan die hof na goeddunke toelaat dat sodanige getuienis op enige ander manier afgelê word waarop sodanige getuie en die hof verstaanbaar met mekaar kan kommunikeer.
- (3) Alle *viva voce*-getuienis word onder eed of by plegtige verklaring afgelê nadat die getuie behoorlik beëdig is of gewaarsku is om die waarheid te praat.
- (4) 'n Dokument wat voorgee 'n verslag van 'n Gesinsraadgewer te wees waarin verslag gedoen word oor die belange van minderjarige of afhanklike kinders van partye in 'n egskeidingsgeding, is by die blote voorlegging daarvan deur die griffier by enige verrigtinge met betrekking tot sodanige egskeidingsgeding, *prima facie*-bewys van die inhoud daarvan: Met dien verstande dat die hof self of op aansoek van enigeen van die partye by die egskeiding of op aansoek van die Gesinsadvokaat kan gelas dat die Gesinsraadgewer wat die verslag opgestel het, by die verhoor moet verskyn om getuienis af te lê en die hof kan 'n gepaste bevel betreffende die koste in verband daarmee maak.

Oorkondes toeganklik vir publiek

7. (1) Die oorkondes van die hof is op geleë tye gedurende kantoorure en by betaling van die gelde by hierdie reëls voorgeskryf, onder toesig van die griffier vir die publiek toeganklik en vir dié doel en vir alle ander doeleindes word die oorkonde deur die griffier in bewaring gehou.
- (2) Die Direkteur-generaal kan gelas dat na afloop van 'n tydperk deur hom of haar bepaal vanaf die datum van uitspraak of afhandeling of vervalling van die aksie, die oorkondes van verrigtinge na 'n sentrale plek van bewaring verwyder word.

Uitspraak

8. Die hof kan as gevolg van die verhoor van 'n aksie -
 - (a) uitspraak ten gunste van 'n party ten opsigte van sy of haar eis gee, vir sover hy of sy dit bewys het;
 - (b) uitspraak ten gunste van 'n party ten opsigte van sy of haar verweer gee, vir sover hy of sy dit bewys het;
 - (c) absolusie van die instansie gee, as die hof van oordeel is dat die

- getuienis nie uitspraak ten gunste van die een of die ander van die partye regverdig nie;
- (d) sodanige uitspraak ten opsigte van die koste gee as wat billik is.

Getuies en getuienis

9. (1) Enige party in 'n aksie of ander geding wat deur getuies bygewoon moet word, kan enige getuie verplig om die hofsitting by te woon ten einde getuienis af te lê of om enige boeke, geskrifte of dokumente voor te lê, deur 'n getuiedagvaarding uit te neem.
- (2) (a) 'n Getuie wat aangesê is om 'n boek, geskrif of dokument by die verhoor beskikbaar te hê moet dit binne 10 hofdae nadat 'n getuiedagvaarding in subreël (1) bedoel op hom of haar beteken is, by die griffier indien, tensy die getuie beweer dat die boek, geskrif of dokument bevoorreg is.
- (b) Die partye het daarna insae in sodanige boek, geskrif of dokument en kan afskrifte daarvan maak, waarna die getuie geregtig is op teruggawe.
- (3) As die party wat die getuiedagvaarding uitneem, verlang dat dit deur die balju beteken moet word, word daar aan die balju, benewens genoemde getuiedagvaarding, soveel afskrifte daarvan afgelewer as wat daar getuies is wat gedagvaar moet word, asook sodanige bedrag of bedrae as wat die party ten behoeve van wie die getuies gedagvaar word, voornemens is om deur die balju aan genoemde getuies onderskeidelik as getuiegeld te betaal of aan te bied.
- (4) Die hof kan die betekening van enige getuiedagvaarding nietig verklaar as dit blyk dat daar nie aan die getuie aan wie die getuiedagvaarding beteken is, redelike tyd toegestaan is om ingevolge die getuiedagvaarding te verskyn nie.
- (5) (a) Iemand wat behoorlik gedagvaar is om getuienis af te lê of om boeke, geskrifte of dokumente wat in sy of haar besit of onder sy of haar beheer is, voor te lê en wat die party wat sy of haar bywoning verlang, as getuienis wil aanvoer, en wat sonder regmatige verontskuldiging versuim om sy of haar opwagting te maak of om getuienis af te lê of om dié boeke, geskrifte of dokumente ooreenkomstig die getuiedagvaarding voor te lê of, tensy hy of sy behoorlik verskoon is, versuim om die verhoor deurentyd by te woon, kan van minagting van die hof aangekla word.
- (b) As iemand wat aldus gedagvaar is, versuim om sy of haar opwagting te maak of om, tensy hy of sy behoorlik verskoon is, die verhoor deurentyd by te woon, kan die hof, as dit oortuig is dat daar geen wettige verontskuldiging vir die versuim skyn te bestaan nie, 'n lasbrief uitreik vir sy of haar inhegtenisneming ten einde hom of haar voor 'n landdroshof te bring om volgens wet mee gehandel te word.
- (c) Die hof kan beveel dat die koste van 'n uitstel of verdaging wat deur die versuim van 'n getuie veroorsaak is, of 'n gedeelte van sodanige koste, deur sodanige getuie betaal word.

Vraagpunte

10. (1) Wanneer 'n getuie ook al in 'n ander distrik as dié waarin die saak verhoor word, woon of daarin verkeer, kan die hof, as dit met die regspleging bestaanbaar blyk te wees, op aansoek van enigeen van die partye die vraagpunte goedkeur wat enigeen van die partye aan sodanige getuie wil laat stel, en opdrag gee dat dié vraagpunte, tesame met enige verdere vraagpunte wat die hof opstel, gestuur word aan die landdroshof van die distrik waarin sodanige getuie woon of verkeer.
- (2) (a) Sodanige getuie word daarna gedagvaar om voor die landdroshof te verskyn en by sy of haar verskyning word sy of haar getuienis afgeneem op die wyse en in die vorm as sou hy of sy 'n getuie in 'n saak wees wat in sodanige hof aanhangig is, en word genoemde vraagpunte aan die getuie gestel, asook sodanige verdere vrae as wat nodig blyk te wees ten einde volledige en juiste antwoorde op die vraagpunte te verkry, en word die getuienis van die getuie genotuleer en aan die griffier gestuur.
- (b) Behoudens alle wettige besware word genoemde notule toegelaat en as getuienis in die onderhawige saak beskou.
- (3) Elke getuie wat kragtens subreël (2) gedagvaar word om te verskyn, kan van minagting van die hof aangekla word in die geval van nie-verskyning of versuim om getuienis af te lê of om boeke, geskrifte of dokumente voor te lê.

Kommissies de bene esse

11. (1) Die hof kan in enige saak wat voor hom aanhangig is, indien dit dienstig of bestaanbaar met die regspleging is, op versoek van een van die partye en na behoorlike kennisgewing aan die ander party, iemand as kommissaris aanstel om die getuienis van 'n getuie af te neem, hetsy binne die Republiek of elders.
- (2) (a) Die persoon aldus aangestel, stel aan sodanige getuie die vrae wat by onderlinge ooreenkomste tussen die partye aan hom of haar gestuur is, of laat die partye andersins toe om die getuie te ondervra asof die getuie in die hof ondervra word.
- (b) Sodanige persoon notuleer die getuienis van sodanige getuie of laat dit notuleer en die getuienis aldus genotuleer, word aan die getuie voorgelees en deur hom of haar onderteken.
- (c) Behoudens alle wettige besware word sodanige notule as getuienis in die saak toegelaat.

Tenuitvoerlegging

12. (1) Die hof kan enige prosesstuk vir die tenuitvoerlegging van sy uitspraak in enige aksie of geding, teen enige party by sodanige aksie of geding uitreik.
- (2) As afdoende gronde aangevoer word, kan die hof enige lasbrief vir eksekusie of vir arres wat deur hom uitgereik is, opskort of nietig verklaar.
- (3) Die prosesstuk vir die tenuitvoerlegging van enige uitspraak is 'n lasbrief wat

deur die griffier uitgereik en onderteken en aan die balju gerig is en moet ook deur die party wat dit uitneem, onderteken wees.

- (4) Sodanige prosesstuk kan deur enigiemand uitgeneem word ten gunste van wie sodanige uitspraak gegee is, mits daar nie reeds aan die uitspraak voldoen is of dit nie tersyde gestel of opgeskort is nie.
- (5)
 - (a) Teen betaling van die koste aangegaan, kan die party wat sodanige prosesstuk uitgeneem het, dit te eniger tyd terugtrek of opskort deur kennis aan die balju te gee.
 - (b) 'n Skriftelike versoek wat van tyd tot tyd deur sodanige party gerig word ten einde die tenuitvoerlegging van sodanige prosesstuk vir 'n bepaalde tydperk van hoogstens een maand uit te stel, word nie geag 'n opskorting te wees nie.
- (6) Enige wysiging van sodanige prosesstuk word deur die griffier geparafeer alvorens hy of sy sodanige prosesstuk uitreik.
- (7) Enige sodanige prosesstuk is ongeldig as 'n verkeerde persoon daarin as 'n party genoem word, maar geen sodanige prosesstuk is ongeldig omrede daar 'n fout met die datum of die spelling van 'n naam is nie.

Wyse van tenuitvoerlegging

13. Die wyse waarop enige uitspraak van die hof dat geld betaal moet word, ten uitvoer gelê word, is *mutatis mutandis* dieselfde as dié wat vir die tenuitvoerlegging van uitsprake van landdroshowe voorgeskryf word.

Geregtelike prosesstukke

14.
 - (1) Alle prosesstukke van die hof vir betekening of tenuitvoerlegging en alle afskrifte wat ingelewer moet word, moet op A4-standaard-grootte papier wees.
 - (2) Op enige prosesstuk wat uitgereik of afgelewer word, moet die naam en adres van die partye wat dit uitreik of aflewer, geëndosseer word.
 - (3) Elke prosesstuk van die hof moet aan die balju gerig wees, en moet dit, behoudens hieropvolgende bepalings, deur die griffier uitgereik en onderteken word, en die datum asook die naam en posadres van die party wat dit uitneem, bevat.
 - (4) 'n Getuiedagvaarding om 'n getuie te verplig om 'n verhoor by te woon en 'n kennisgewing van enige aansoek kan óf deur die griffier óf deur die klerk van die hof onderteken word: Met dien verstande dat sodanige getuiedagvaarding of kennisgewing nie deur die klerk van die hof van die distrik waar die setel van die griffier is, onderteken word nie.
 - (5) Die vorms van 'n getuiedagvaarding, lasbrief vir eksekusie, lasbrief vir die beboeting of inhegtenisneming van 'n getuie wat in gebreke bly om te verskyn, en in die algemeen alle ander vorms wat vir die behoorlike en doeltreffende toepassing van hierdie reëls nodig is, is behoudens andersluidende bepalings

in hierdie reëls, dié wat vir landdroshowe voorgeskryf en paslik aangepas is.

Geldigheid van prosesstukke

15. Elke prosesstuk wat deur die hof uitgereik word, is oral in die Republiek van krag.

Balju

16. (1) Behoudens andersluidende bepalings in hierdie reëls, word die prosesstukke van die hof deur die balju beteken of ten uitvoer gelê, na gelang van die geval, teen betaling deur die party wat die prosesstuk uitneem, van die gelde wat by die reëls vir landdroshowe voorgeskryf is.
- (2) Prosesstukke van die hof moet sonder vermydelike vertraging beteken of ten uitvoer gelê word en die balju is bevoeg om, indien daar verset teen die behoorlike betekening of tenuitvoerlegging van sodanige prosesstuk ondervind is of redelikerwys verwag word, 'n offisier of lid van die Suid-Afrikaanse Polisie diens soos omskryf in artikel 1 van die Wet op die Suid-Afrikaanse Polisie diens, 1995 (Wet No. 68 van 1995), te versoek om hulp aan homself of haarself te verleen.
- (3) Die balju teken sy of haar relaas aan op of heg dit aan alle prosesstukke wat vir betekening of tenuitvoerlegging aan hom of haar toevertrou word, en dui daarin die datum en wyse van betekening of die uitslag van tenuitvoerlegging aan, na gelang van die geval, en besorg genoemde prosesstukke dadelik daarna aan die griffier terug.
- (4) Wat prosesstukke betref wat vir betekening aan hom of haar toevertrou is, moet die balju die regspraktisyn wat die prosesstuk uitgeneem het, of die griffier, indien nie deur 'n praktisyn uitgeneem nie, so gou moontlik per pos of andersins skriftelik in kennis stel -
- (a) dat die betekening behoorlik uitgevoer is en van die datum daarvan; of
 - (b) dat hy of sy nie in staat was om die betekening uit te voer nie en die rede daarvoor.

Betekening van prosesstukke, kennisgewings, ens.

17. (1) (a) Betekening van 'n prosesstuk waardeur 'n aksie vir 'n egskeidingsgeding begin word, geskied deur die balju op versoek van die eiser of die applikant, op die verweerder of die respondent persoonlik.
- (b) Waar die persoon aan wie 'n prosesstuk waarby 'n bykomende of tussentydse aansoek begin word, beteken moet word, reeds deur 'n regspraktisyn in die saak verteenwoordig is, kan die prosesstuk aan sodanige praktisyn deur die party wat die aansoek doen beteken word.
- (c) Die hof kan die betekening van 'n prosesstuk waardeur 'n aksie ingestel word, wat nie op die verweerder of respondent persoonlik beteken is nie, kondoneer indien daar getuienis voor die hof is dat die prosesstuk onder die aandag van die verweerder of respondent gekom het.

- (2) 'n Party wat verlang dat enige prosesstuk, kennisgewing of ander dokument deur die balju beteken moet word, moet aan hom of haar die oorspronklike prosesstuk, kennisgewing of dokument lewer, tesame met soveel afskrifte daarvan as wat daar persone is aan wie dit beteken moet word.
- (3) Behalwe in die geval van betekening per pos, mag prosesstukke en kennisgewings nie op 'n Sondag of 'n openbare vakansiedag beteken word nie.
- (4) Behoudens die bepalings van hierdie reël, moet alle geregtelike prosesstukke aan die persoon wat daardeur geraak word, beteken word deur 'n afskrif daarvan op die een of ander van die volgende maniere af te lewer:
 - (a) Aan gemelde persoon persoonlik of aan sy of haar behoorlik gevolmagtigde;
 - (b) by sy of haar woning of besigheid- of werkplek aan iemand wat nie jonger as sesien jaar voorkom nie en wat skynbaar daar woon of werk (vir doeleindes van hierdie paragraaf beteken "woning" in die geval van 'n gebou wat deur meer as een persoon of gesin bewoon word, dié gedeelte van die gebou wat deur die persoon bewoon word aan wie betekening moet geskied);
 - (c) as die persoon aan wie 'n prosesstuk beteken moet word, 'n *domicilium citandi* gekies het, by die *domicilium* aldus gekies;
 - (d) as die adres van die persoon aan wie 'n prosesstuk beteken moet word, binne die regsgebied is van die hof ten opsigte waarvan die balju aangestel is, en as die eiser of sy of haar gevolmagtigde die balju skriftelik gelas het om per geregistreerde pos te beteken, word die prosesstuk aldus beteken.
- (5) Die hof kan sodanige betekening as ongeldig beskou as daar rede is om te twyfel of, en daar nie bevredigende bewys is nie dat, 'n prosesstuk wat beteken is, werklik onder die aandag van die persoon gekom het aan wie dit beteken moes word.
- (6) Op versoek van iemand aan of teen wie 'n prosesstuk beteken word, moet die balju of ander persoon wat die prosesstuk beteken het, die oorspronklike prosesstuk aan hom of haar toon, tensy die betekening per pos uitgevoer is, in welke geval die oorspronklike nagegaan kan word op die plek waar dit geliasseer is.
- (7) Wanneer dieselfde prosesstuk aan twee of meer persone beteken moet word, moet dit aan elkeen van hulle beteken word.
- (8) 'n Getuiedagvaarding kan 'n redelike tyd voordat 'n getuie die hof moet bywoon, aan hom of haar beteken word op enigeen van die maniere hierbo bepaal, maar dit hoef nie deur die balju beteken te word nie.
- (9)
 - (a) Enige kennisgewing, versoek, verklaring of ander dokument wat nie 'n prosesstuk van die hof is nie, kan beteken word deur dit met die hand af te lewer by die adres wat in die dagvaarding of pleitstukke, na gelang van die geval, vir betekening aangegee word, of deur dit per geregistreerde pos te stuur aan die posadres wat aldus aangegee word.
 - (b) 'n Adres vir betekening of 'n posadres wat aldus aangegee word, kan

- verander word deur kennisgewing van 'n nuwe adres by die griffier vir liassering in te lewer en 'n afskrif daarvan aan die teenparty te beteken en daarna kan betekening by sodanige nuwe adres uitgevoer word.
- (c) Totdat die teendeel blyk, word daar geag dat betekening per geregistreerde pos ingevolge hierdie subreël om 10:00 op die tiende dag na datum van die posmerk op die registrasiebewys uitgevoer is.
- (d) Betekening ingevolge hierdie subreël hoef nie deur die balju te geskied nie.
- (10) (a) Indien betekening nie op enigeen van die voormelde wyses kan geskied nie, of indien 'n prosesstuk of dokument waarby 'n geding ingestel word, buite die Republiek beteken moet word, kan die persoon wat betekening verlang, om verlof daarvoor aansoek doen by 'n voorsittende beampte wat die aansoek in kamers kan oorweeg.
- (b) Sodanige aansoek moet 'n saaklike uiteensetting gee van die aard en omvang van die eis, die gronde waarop dit berus en waarop die hof jurisdiksie het om die eis te bereg en die wyse van betekening wat die hof gevra word om te magtig.
- (c) As sodanige wyse nie persoonlike betekening is nie, moet in die aansoek die laasbekende verblyfplek van die betrokke persoon vermeld word en die navrae wat gedoen is om sy of haar huidige verblyfplek te bepaal.
- (d) Na sodanige aansoek kan die voorsittende beampte na goeddunke die wyse van betekening voorskryf en die tyd bepaal waarbinne kennis van voorneme om te verdedig gegee moet word of enige ander stappe wat gedoen moet word deur die persoon aan wie betekening moet geskied.
- (e) Waar betekening deur publikasie beveel word, moet dit wees in 'n vorm wat wesenlik met Vorm 4 van Aanhangel 2 moet ooreenstem, en goedgekeur en onderteken deur die griffier.
- (f) As die betrokke dokument nie een is waarby 'n geding ingestel word nie, kan verlof vir betekening daarvan aangevra word ingevolge paragraaf (a), of mondeling terwyl die saak voor die hof dien, in welke geval geen dokumente ter staving van die aansoek ingedien hoef te word nie en die hof kan dan na goeddunke 'n bevel gee.
- (11) Wanneer 'n bevel *ex parte* beteken moet word ingevolge waarvan van die respondent vereis word om op 'n tyd of binne 'n tydperk wat in sodanige bevel vermeld word, gronde aan te voer waarom sodanige bevel nie bekragtig moet word nie, moet die betekening minstens 15 hofdae voor die tyd of voor die einde van die tydperk in die bevel gemeld, uitgevoer word.
- (12) Behoudens andersluidende bepalings moet 'n kennisgewing van 'n aansoek by die hof minstens 10 hofdae voor die datum wat vir die verhoor van die aansoek bepaal is, beteken word, maar die hof kan by aanvoering van gronde hierdie tydperk verkort.
- (13) (a) Wanneer 'n prosesstuk per geregistreerde pos beteken kan word, moet die balju, behoudens andersluidende bepalings, dit aldus beteken deur 'n afskrif daarvan in 'n koevert te plaas, dit te adresseer en per geregistreerde brief waarop die posgeld vooruitbetaal is, te pos aan die adres van die party aan wie dit beteken moet word, en ten tye van die

registrasie van die brief aansoek te doen om erkenning van die ontvangs daarvan deur die geadresseerde, soos bepaal in regulasie 44 van die Regulasies gepubliseer in Goewermentskennisgewing R.550 van 14 April 1960.

- (b) 'n Ontvangsbewys wat ooreenkomstig die bepalings van regulasie 44(8) van genoemde Regulasies ingevul is, is vir die doeleindes van hierdie reël afdoende erkenning van ontvangs.
- (c) Indien erkenning van ontvangs nie verkry word nie, moet die balju dié feit in sy of haar relaas van betekening van die prosesstuk vermeld.
- (d) Iedere sodanige brief moet 'n gedrukte of getikte kennisgewing in die volgende bewoording op die koevert hê:

"Hierdie brief moet nie heradresseer word nie. Indien dit nie voor 19.... afgelewer is nie, moet dit aan die balju terugbesorg word."

Dagvaarding waardeur aksie begin word

- 18. (1) Die geregtelike prosesstuk waardeur 'n aksie begin word, is 'n dagvaarding waarin die verweerder meegedeel word dat indien hy of sy die eis van die eiser betwis en die aksie wil verdedig, hy of sy binne een maand na die datum waarop die dagvaarding aan hom of haar beteken is, verskyning moet aanteken om te antwoord op die eis van die eiser en waarin die verweerder gewaarsku word oor die gevolge van versuim om dit te doen.
- (2) Die dagvaarding moet vermeld -
 - (a) die geslag, beroep (indien bekend) en adres van die verweerder;
 - (b) die geslag, beroep en pos- en woonadres van die eiser; en
 - (c) die volledige adres waar die eiser betekening van 'n prosesstuk in die aksie sal aanvaar.
- (3) Die dagvaarding moet wesenlik met Vorm 1 van Aangangsel 2 ooreenstem.

Endossering van dagvaarding

- 19. (1) Voordat die dagvaarding uitgereik word, moet die besonderhede van die eis daarop geëndosseer word, wat moet insluit -
 - (a) die gronde waarop beweer word dat die hof jurisdiksie het kragtens subartikel (1) van artikel 2 van die Wet op Egskeiding, 1979 (Wet No. 70 van 1979);
 - (b) as 'n huwelik tussen die eiser en verweerder bestaan -
 - (i) die plek en datum van die huwelik en die betrokke huweliks-goederebedeling;
 - (ii) die name, ouderdomme en geslag van enige minderjarige kinders uit die huwelik;
 - (iii) die naam en adres van die persoon in wie se bewaring sodanige minderjarige kinders is; en
 - (c) die aard en gronde van elke eis en alternatiewe eis.
- (2) Die dagvaarding moet deur die eiser of sy of haar regspraktisyn onderteken wees en moet die adres van die persoon wat aldus geteken het, vermeld.

- (3) Die besonderhede van die eis moet in 'n aanhangsel wat saam met die dagvaarding beteken word, uiteengesit word en word geag 'n deel van die dagvaarding te wees.

Wysiging van dagvaarding en ander pleitstukke

20. (1) 'n Dagvaarding kan voor betekening daarvan, behoudens die bepalings van hierdie reël, na goeddunke deur die eiser gewysig word.
- (2) Enige veranderings aan of wysiging van 'n dagvaarding voordat dit beteken is, hetsy voor of nadat dit uitgereik is, moet deur die griffier in die oorspronklike dagvaarding geparafeer word voordat dit beteken word, en alvorens dit aldus geparafeer is, is sulke veranderings en wysigings kragteloos.
- (3) (a) Enige party wat begerig is om enige pleitstuk in 'n egskeidingsgeding te wysig, moet kennis van sodanige voorneme en besonderhede van sodanige wysiging aan die teenparty gee.
- (b) Sodanige kennisgewing moet meld dat tensy skriftelike beswaar teen die beoogde wysiging binne 10 hofdae na betekening van die kennisgewing van die beoogde wysiging aangeteken word, die wysiging aangebring sal word.
- (c) 'n Beswaar teen 'n voorgenome wysiging moet die gronde waarop die beswaar berus, duidelik en bondig vermeld.
- (d) Indien beswaar binne die voorgeskrewe tydperk teen die wysiging aangeteken word, geld die bepalings van subreël (5).
- (e) Tensy die hof anders gelas, bring 'n party wat mag wysig, die wysiging aan deur elke betrokke bladsy in sy gewysigde vorm af te lewer.
- (f) Die teenparty kan binne 10 hofdae nadat die wysiging aangebring is, daarop pleit of enige pleitstuk reeds deur hom of haar ingedien, dienooreenkomstig wysig.
- (4) Indien nóg die voornaam nóg die voorletter van die verweerder of 'n foutief gespelde voornaam of nie al die voornamie nie op die dagvaarding voorkom, maar die korrekte voornaam of voorletter van die persoon aan wie die prosesstuk beteken is, uit die relaas van die balju blyk, die griffier op versoek van die eiser sonder kennisgewing aan sodanige persoon, sodanige voornaam of voorletter in die dagvaarding as die voornaam of voorletter van die verweerder kan invoeg, en sodanige wysiging word daarna vir alle doeleindes geag voor die betekening van die dagvaarding aangebring te gewees het.
- (5) Die hof kan in enige stadium voor uitspraak verlof verleen vir die wysiging van 'n dagvaarding of ander dokument wat deel van die oorkonde is, op sodanige voorwaardes betreffende koste en andersins as wat hy redelik ag: Met dien verstande dat geen wysiging daarin aangebring mag word waarby 'n ander party as die party wat daarom aansoek gedoen het, ondanks verdaging, by die voer van sy of haar aksie of verweer benadeel word nie.

Pleitstukke

21. (1) Elke pleitstuk moet deur die party of deur sy of haar regspraktisyn onderteken word.

- (2) Elke pleitstuk word in paragrawe (insluitende subparagrawe) verdeel wat agtereenvolgens genommer word en wat elk, sover moontlik, 'n afsonderlike bewering bevat.
- (3) Elke pleitstuk bevat 'n vermelding van die wesentliche feite in voldoende besonderhede om die teenparty in staat te stel om daarop te antwoord.
- (4) Elke pleitstuk waarin 'n party aanspraak maak op 'n ander vermoënsregtelike bystand as dié waarop die party normaalweg as 'n natuurlike gevolg van die egskending geregtig sou wees, moet besonderhede bevat waarop op sodanige bystand aanspraak gemaak word.

Kennisgewing van voorneme om te verdedig

22. (1) 'n Verweerder wat van voorneme is om die aksie te verdedig, kan binne die tydperk in die dagvaarding bepaal, kennis gee van sy of haar voorneme om te verdedig deur aflewering van 'n skriftelike kennisgewing van sy of haar voorneme om te verdedig aan die griffier of enige klerk van die hof en betekening daarvan op die eiser by die adres deur die eiser op die dagvaarding vermeld.
- (2) Die kennisgewing moet deur die verweerder of sy of haar regspraktisyn onderteken wees en moet die volledige adres waar die verweerder betekening van prosesstukke in die aksie sal aanvaar en ook die posadres van die persoon wat aldus geteken het, vermeld.
- (3) Die klerk van die hof stuur onmiddellik enige kennisgewing deur hom of haar ingevolge subreël (1) ontvang, aan die griffier.

Pleit en teeneis

23. (1) Die verweerder moet binne 10 hofdae na kennisgewing van voorneme om te verdedig 'n pleit aflewer.
- (2) Die pleit moet gedateer en deur die verweerder of sy of haar regspraktisyn onderteken wees.
- (3) Die verweerder moet in sy of haar pleit al die wesentliche feite wat in die besonderhede van die eis beweer word, óf erken óf ontken óf met teenwerping erken en moet duidelik en saaklik die aard en gronde van sy of haar verweer vermeld met inbegrip van enige eksepsie teen die dagvaarding of spesiale verweer.
- (4) Enige verweer waaroor 'n uitspraak gedoen kan word sonder dat dit noodsaaklik is om op die hoofsaak in te gaan, kan deur enigeen van die partye met 10 hofdae kennisgewing te eniger tyd nadat sodanige verweer opgewerp is, vir afsonderlike aanhoring ter rolle geplaas word.
- (5) (a) Indien die verweerder 'n teeneis wil instel, doen hy of sy dit deur die aflewering saam met sy of haar pleit van 'n skriftelike verklaring waarin sodanige besonderhede verstrek word wat ten opsigte van 'n eis verlang word.

- (b) Dit is nie nodig om kennisgewing van voorneme om 'n teeneis te verdedig, aan te teken nie.
- (c) (i) 'n Verweerder in rekonvensie wat van voorneme is om die teeneis te verdedig, moet binne 10 hofdae na aflewering van die teeneis 'n pleit ten opsigte van sodanige eis aflewer waarin besonderhede wat ten opsigte van pleitstukke in konvensie vereis word, verstrekk word.
- (ii) Die bepalings van subreëls (2) en (3) is *mutatis mutandis* op so 'n pleit van toepassing.

Versuim om pleit af te lewer

24. (1) As 'n verweerder verskyning vir verdediging aangeteken het maar in gebreke gebly het om 'n pleit af te lewer, kan die eiser 'n skriftelike kennisgewing aflewer waarin die verweerder aangesê word om ooreenkomstig reël 23 'n pleit af te lewer binne 10 hofdae na die betekening van sodanige kennisgewing en waarin die verweerder gewaarsku word dat indien hy of sy sou versuim om dit te doen die saak sonder verdere kennisgewing vir verhoor op die rol geplaas kan word en dat uitspraak in sy of haar afwesigheid teen hom of haar gegee kan word.
- (2) Die bepalings van subreël (1) is *mutatis mutandis* op 'n verweerder in rekonvensie van toepassing wat versuim om 'n pleit af te lewer.

Replik en verdere pleitstukke

25. (1) 'n Eiser kan binne 10 hofdae na die betekening aan hom of haar van 'n pleit en behoudens subreël (2) hiervan, 'n repliek op die pleit aflewer.
- (2) 'n Replik wat 'n blote ingedingtreding of blote ontkenning van bewerings is, is onnodig.
- (3) 'n Eiser in rekonvensie kan, behoudens die bepalings van subreël (2), binne 10 hofdae na aflewering van 'n pleit in rekonvensie, 'n repliek in rekonvensie aflewer.
- (4) 'n Party wat versuim om 'n repliek binne die tyd in hierdie reël vasgestel, af te lewer, is *ipso facto* onder belet.
- (5) Ondanks die bepalings van reëls 22, 23 en 24 kan die hof ten tyde van of te eniger tyd voor die verhoor van die aksie en op sodanige voorwaardes betreffende verdaging en koste as wat billik mag wees, toelaat dat enige pleit, antwoord of teeneis of 'n latere pleitstuk dadelik opgeteken of geliasseer word.

Blootlegging van stukke

26. (1) Nadat pleitstukke gesluit is, maar nie later nie as 15 hofdae voor die verhoordatum, kan enigeen van die partye 'n kennisgewing by die ander party aflewer waarin hy of sy aangesê word om 'n lys af te lewer waarin die boeke of dokumente gespesifiseer word wat in sy of haar besit of onder sy of haar beheer is en betrekking het op die aksie en wat hy of sy voornemens is om in die aksie te gebruik of wat daartoe sal bydra om een van die partye se saak te

bewys of te weerlê.

(2) Sodanige lys, deur beëdigde verklaring bevestig, word deur die party van wie dit vereis word, afgelewer binne 10 hofdae na die aflewering van voormelde kennisgewing.

(3) Indien daar op privilegie ten opsigte van een of meer van die boeke of dokumente op die lys aanspraak gemaak word, moet sodanige boeke of dokumente afsonderlik op die lys aangedui word en ten opsigte van elkeen moet die gronde waarop daar op privilegie aanspraak gemaak word, uiteengesit word.

(4) 'n Boek of dokument wat nie aldus blootgelê word nie, mag nie vir enige doel gebruik word by die verhoor van die aksie deur die party in wie se besit of onder wie se beheer dit is sonder die toestemming van die hof verleen op sodanige voorwaardes betreffende verdaging en koste as wat billik is nie, maar die ander party kan sodanige boek of dokument opeis en dit by die kruisverhoor van 'n getuie gebruik.

(5) Enige party moet, na kennisgewing, die ander party onverwyld toelaat om insae te hê in, en om afskrifte te maak van, alle boeke en dokumente wat ingevolge subreël (1) blootgelê is of wat gespesifiseer word in 'n kennisgewing wat ingevolge subreël (6) afgelewer is en moet by vooruitbetaling daarvoor die ander party onverwyld voorsien van sodanige afskrifte daarvan of uittreksels daaruit as wat versoek is.

(6) (a) Enigeen van die partye kan, by kennisgewing om bloot te lê, van die ander party vereis dat hy of sy die boeke en dokumente wat aldus blootgelê is, asook enige ander boeke en dokumente wat breedvoerig gespesifiseer word, by die verhoor van die aksie blootlê.

(b) Sodanige kennisgewing het die krag van 'n getuiedagvaarding ingevolge reël 9 met betrekking tot alle sodanige boeke en dokumente wat in die besit of onder die beheer is van die party aan wie kennis aldus gegee word.

Skikkings

27. 'n Ooreenkoms ter skikking wat voor of tydens die verloop van verrigtinge deur die partye bereik is, kan 'n hofbevel gemaak word.

Voorverhoorkonferensie

28. Op enige stadium na die sluiting van pleitstukke kan die hof uit eie beweging of op die skriftelike versoek van 'n party daarby gelas dat 'n informele konferensie in die teenwoordigheid van die voorsittende beampte in kamers gehou word ten einde skikking van geskilpunte te oorweeg.

Terrolleplasing vir verhoor

29. (1) (a) Die verhoor van 'n aksie is onderworpe aan die aflewering deur die eiser, nadat die pleitstukke gesluit is, van 'n kennisgewing van verhoor

op 'n plek en datum wat deur die griffier goedgekeur is: Met dien verstande dat indien die eiser nie binne 20 hofdae nadat die pleitstukke gesluit is 'n kennisgewing van verhoor aflewer nie, die verweerder dit kan doen.

- (b) By aflewering van 'n repliek, of as geen repliek gelewer is nie, by verstryking van die tydperk wat vir 'n repliek bepaal is, word die pleitstukke geag gesluit te wees.

- (2) Die griffier moet die aksie ter rolle plaas vir verhoor op die plek waar die hofsitting gehou moet word, wat die naaste is aan die plek waar die eiser woonagtig is, tensy dit blyk dat die verhoor van die aksie op sodanige plek onnodige uitgawes of ongerief vir die verweerder tot gevolg kan hê, in welke geval die griffier die verhoor van die aksie op 'n ander plek waar die hofsitting gehou moet word, ter rolle kan plaas.
- (3) Die bepaling deur die griffier van die plek waar die verhoor van die aksie moet plaasvind, is onderhewig aan hersiening deur die president van die afdeling op aansoek deur enigeen van die partye.
- (4) Die aflewering van die kennisgewing in subreël (1) genoem, dien *ipso facto* om enige teeneis wat deur die verweerder ingestel is, op dieselfde plek en datum vir verhoor ter rolle te plaas.
- (5) Die kennisgewing in hierdie reël genoem moet minstens 20 hofdae voor die datum in sodanige kennisgewing vermeld, beteken word.
- (6) Ondanks enige bepaling in hierdie reël, moet die griffier op die skriftelike versoek van die eiser die aksie onmiddellik ter rolle plaas vir verhoor op 'n plek, datum en tyd wat deur hom of haar bepaal moet word, as die verweerder -
 - (a) versuim het om verskyning vir verdediging aan te teken; of
 - (b) versuim het om 'n pleit in te lewer nadat 'n kennisgewing ingevolge reël 24(1) ontvang is; of
 - (c) skriftelik kennis aan die eiser en die griffier gee dat hy of sy nie van voorneme is om die aksie te verdedig nie,
 maar geen kennisgewing van sodanige versoek of terrolleplasing hoef aan die verweerder beteken te word nie.

Verhoor

30. (1) Die verhoor van 'n aksie vind, behoudens die bepalings van reël 29(2), plaas op die plek wat vermeld word in die dagvaarding waarby die aksie begin is.
- (2) 'n Getuie wat nie 'n party by die aksie is nie, kan deur die hof gelas word om -
 - (a) tot tyd en wyl hy of sy getuienis moet aflê of nadat sy of haar getuienis afgelê is, die hof te verlaat; of
 - (b) in die hof te bly nadat hy of sy getuienis afgelê het, totdat die saak beëindig of die hof verdaag word.
- (3)
 - (a) As die bewyslas volgens die pleitstukke op die eiser rus, moet hy of sy eerste sy of haar getuienis aanbied.
 - (b) As die hof nie daarna 'n bevel van absolusie van die instansie gee nie,

voer die verweerder sy of haar getuienis aan.

- (4) As sodanige bewyslas op die verweerder rus, moet die verweerder sy of haar getuienis eerste aanbied, en, indien nodig, voer die eiser daarna sy of haar getuienis aan.
- (5)
 - (a) As die bewyslas ten opsigte van een of meer geskilpunte op die eiser rus en die bewyslas ten opsigte van ander geskilpunte op die verweerder rus, moet die eiser eerste sy of haar getuienis aanbied met betrekking tot geskilpunte ten opsigte waarvan die bewyslas op hom of haar rus en kan daarna sy of haar saak afsluit; en vervolgens voer die verweerder sy of haar getuienis met betrekking tot al die geskilpunte aan.
 - (b)
 - (i) As die eiser geen getuienis (uitgesonderd dié wat hy of sy genoodsaak is om aan te voer ten opsigte van dié geskilpunte waarvan die bewyslas op hom of haar rus) oor die geskilpunte ten opsigte waarvan die bewyslas op die verweerder rus, aangevoer het nie, het hy of sy die reg om dit te doen nadat die verweerder sy of haar saak afgesluit het.
 - (ii) As hy of sy wel sodanige getuienis aangebied het, het hy of sy geen sodanige reg nie.
- (6) In geval van 'n geskil betreffende die vraag op watter party die bewyslas rus, gelas die hof watter party eerste getuienis moet aanbied.
- (7) Met die toestemming van die hof kan enigeen van die partye te eniger tyd voordat uitspraak gegee word, verdere getuienis aanvoer, maar sodanige toestemming word nie verleen as die hof van oordeel is dat sodanige getuienis opsetlik buite die juiste volgorde daarvan teruggehou is nie.
- (8) Die hof kan te eniger tyd voordat uitspraak gegee word, op aansoek van die een of die ander van die partye of uit eie beweging, 'n getuie terugroep vir verdere ondervraging.
- (9) 'n Getuie kan sowel deur die hof as deur die partye ondervra word, en die hof kan uit eie beweging 'n getuie roep wat nie deur die een of die ander van die partye geroep is nie as die hof meen dat sy of haar getuienis nodig is om die waarheid toe te lig of om 'n vraag op te los waaroor die hof moet beslis.
- (10) Nadat die getuienis ten behoeve van albei partye afgelê is, kan die party wat eerste getuienis aangevoer het, eerste sy of haar betoog lewer, waarna die ander party sy of haar betoog kan lewer en daarna kan die party wat eerste getuienis aangebied het, sy of haar repliek lewer.
- (11) Indien die hof magtiging daartoe verleen het dat die getuienis van 'n getuie by wyse van vraagpunte afgeneem word, moet die vraagpunte binne vyf dae nadat die betrokke bevel gegee is, geliasseer word en die kruisvraagpunte binne vyf dae daarna.

Notule van verrigtinge

31. (1) Daar moet onverwyld in die oorkonde 'n notule gehou word van -
- (a) enige uitspraak van die hof;
 - (b) *viva voce*-getuienis wat in die hof afgelê word;
 - (c) enige beswaar opgewerp teen getuienis wat toegelaat of aangebied word; en
 - (d) die verrigtinge van die hof in die algemeen, met inbegrip van die verslag van enige ondersoek ter plaatse.
- (2) Die hof moet ook elke dokument merk wat as bewysstuk ingedien word en sodanige merk in die oorkonde aanteken.
- (3) So 'n oorkonde word gehou met die middele wat die hof geskik ag, en kan meer bepaald in snelskrif aangeteken of meganies opgeneem word.
- (4) (a) Die snelskrifaantekeninge aldus gemaak of enige meganiese opname moet deur die afnemer of opnemer as juis gesertifiseer en by die griffier ingedien word.
- (b) Transkripsie is nie nodig nie tensy die hof aldus beveel of 'n party dit verlang.
- (c) As 'n transkripsie gemaak word, moet dit deur die oorskrywer as juis gesertifiseer en saam met die snelskrifaantekeninge of meganiese opname by die griffier ingedien word.
- (d) Die transkripsie van die snelskrifaantekeninge of van die meganiese opname word korrek geag, tensy die hof anders beslis.
- (5) Elke stenograaf wat in diens geneem is om aantekeninge van verrigtinge te hou, word geag 'n amptenaar van die hof te wees en moet vóór diensaanvaarding die volgende eed/plegtige verklaring aflê:
- "Ek, A.B., verklaar onder eed/plegtig dat ek getrou en na my beste vermoë die verrigtinge in enige saak waarin ek as amptenaar van die hof werksaam is, in snelskrif sal aanteken of meganies sal laat opneem, soos deur die hof voorgeskryf, en dat ek, wanneer daartoe versoek, insgelyks, sover dit in my vermoë is, snelskrifaantekeninge of meganiese opnames van enige ander stenograaf of meganiese opnames sal transkribeer."
- (6) (a) 'n Transkripsie van enige snelskrifaantekeninge of meganiese opname kan, op skriftelike versoek deur 'n party, van die griffier verkry word: Met dien verstande dat ten opsigte van verrigtinge wat op meganiese wyse afgeneem is, die party wat die transkripsie versoek, die volle koste daarvan soos vooraf bepaal by ooreenkoms tussen die betrokke kontrakteur en die Staat vir sodanige transkripsie, betaal.
- (b) 'n Afskrif van 'n transkripsie bedoel in paragraaf (a), kan, op skriftelike versoek deur 'n party, van die griffier verkry word: Met dien verstande dat ten opsigte van verrigtinge wat op meganiese wyse afgeneem is, die party wat die transkripsie versoek, die volle koste daarvan soos vooraf bepaal by ooreenkoms tussen die betrokke kontrakteur en die Staat vir sodanige transkripsie, betaal.

- (7) Ingeval appèl aangeteken en vir verhoor ter rolle geplaas word, word die snelskrifaantekeninge of meganiese opname vir sover hulle by die appèl ter sake is, getranskribeer en deur die stenograaf as 'n ware verslag van die verrigtinge gesertifiseer, en sodanige transkripsie maak daarna deel uit van die oorkonde.
- (8) Hoogstens 10 hofdae na die uitspraak, of, indien die notule in snelskrif of meganies afgeneem is, nadat dit getranskribeer is, kan enige party by die hof aansoek doen om foute in die notule te verbeter, en die hof kan enige foute verbeter.
- (9) Indien alle betrokke partye toestemming tot die verlangde verbeterings aflewer voordat die aansoek verhoor word, word geen koste ten opsigte van sodanige aansoek toegestaan nie; andersins word koste na goeddunke van die hof toegestaan.

Onderhoud *pendente lite*, bydrae ter bestryding van koste, tussentydse bewaring van en toegang tot kinders

32. (1) Hierdie reël geld wanneer 'n gade een of meer van die volgende vorme van regshulp by die hof aanvra:
- (a) Onderhoud *pendente lite*;
 - (b) 'n bydrae tot die koste van 'n hangende huweliksgeding;
 - (c) tussentydse bewaring van 'n kind;
 - (d) tussentydse toegang tot 'n kind.
- (2) (a) Die applikant moet 'n beëdigde verklaring aflewer waarin die gevraagde regshulp en die gronde daarvoor uiteengesit word, tesame met 'n kennisgewing aan die respondent wat wesenlik met Vorm 6 van Aanhangsel 2 moet ooreenstem.
- (b) Die beëdigde verklaring en kennisgewing, onderteken deur die applikant of sy of haar regspraktisyn, moet 'n adres vir betekening bevat, en deur die balju beteken word.
- (3) Die respondent moet binne 10 hofdae na ontvangs van die verklaring 'n beëdigde antwoord soortgelyk aan 'n verweerskrif aflewer, onderteken en voorsien van 'n adres vir betekening, by gebreke waarvan hy of sy *ipso facto* onder belet is.
- (4) So gou moontlik daarna bring die griffier die saak voor die hof vir summiere verhoor, met 10 hofdae kennis aan die partye, tensy die respondent in verstek is.
- (5) Die hof kan sodanige getuienis wat nodig geag word, aanhoor, en kan die aansoek van die hand wys of sodanige bevel gee wat hy geskik ag om 'n regverdige en spoedige beslissing te verseker.
- (6) Die hof kan, volgens dieselfde prosedure, die beslissing in subreël (5) bedoel, wysig indien daar 'n wesenlike verandering in die omstandighede van enigeen van die partye of van 'n kind intree of as die bydrae tot koste onvoldoende blyk te wees.

Aansoeke

33. (1) Elke aansoek word gedoen by wyse van kennisgewing van mosie, gesteun deur 'n beëdigde verklaring waarin die feite uiteengesit word waarop die applikant vir regshulp steun.
- (2) Wanneer regshulp teen iemand geëis word, of waar dit nodig of gepas is om iemand kennis van sodanige aansoek te gee, word die kennisgewing van mosie aan sowel die griffier as die betrokke persoon gerig.
- (3) Elke kennisgewing van mosie eindig met die vorm van bevel wat aangevra word.
- (4) (a) Elke aansoek wat *ex parte* gedoen word, word by die griffier ingelewer en deur hom of haar ter rolle geplaas vir verhoor op 'n dag deur hom of haar bepaal.
- (b) Die kennisgewing van mosie moet die vorm van die bevel wat aangevra word, bevat en die beëdigde verklaring waarop gesteun word noem, en die griffier moet daarin gevra word om die geding vir beregting ter rolle te plaas, en moet wesenlik met Vorm 2 van Aanhangel 2 ooreenstem.
- (c) Iemand wat 'n belang het wat geraak kan word deur die beslissing oor 'n aansoek *ex parte*, kan kennis gee van 'n aansoek deur hom of haar om verlof om te bestry, gesteun deur 'n beëdigde verklaring waarin die aard van sy of haar belang en die gronde waarop hy of sy verlang om aangehoor te word, uiteengesit word, waarop die griffier die aansoek ter rolle plaas vir beregting saam met eersgenoemde aansoek.
- (d) Die hof kan by die verhoor enigeen van of albei die aansoeke toestaan of afwys, na gelang die saak vereis, of die verhoor uitstel op sodanige voorwaardes betreffende die indiening van verdere beëdigde verklarings deur enige van die applikante of andersins soos hy goed-dink.
- (5) (a) Elke aansoek wat nie 'n *ex parte*-aansoek is nie, word gedoen by kennisgewing van mosie wat wesenlik met Vorm 3 van Aanhangel 2 moet ooreenstem, en juiste afskrifte van die kennisgewing en alle aanhangsels daarvan word beteken aan elke party aan wie kennis daarvan gegee moet word.
- (b) In sodanige kennisgewing noem die applikant 'n adres binne die regsgebied van die hof waar hy of sy kennisgewing en betekening van alle dokumente in sodanige geding sal aanvaar, en bepaal 'n dag, minstens 15 hofdae na betekening daarvan aan die respondent, waarvoor of waarop van die respondent vereis word om die applikant skriftelik kennis te gee of hy of sy van voorneme is om die aansoek te bestry en hy of sy vermeld verder dat as sodanige kennis nie aldus gegee word nie, die aansoek op 'n bepaalde dag minstens 10 hofdae na betekening van die kennisgewing aan die respondent, vir beregting ter rolle geplaas sal word.
- (c) As die respondent nie binne die tyd in dié kennisgewing vir daardie doel vasgestel, kennis gee van sy of haar voorneme om te bestry nie, kan die applikant die saak vir beregting ter rolle plaas op 'n dag deur die

- griffier bepaal.
- (d) Iemand wat die toestaan van die bevel in die kennisgewing besty-
- (i) gee die applikant binne die tyd in genoemde kennisgewing vermeld, skriftelik kennis dat hy of sy van voorneme is om die aansoek te besty, met vermelding in die kennisgewing van die adres waar hy of sy kennisgewing en betekening van alle dokumente sal ontvang;
 - (ii) lewer binne 15 hofdae na betekening van kennisgewing van voorneme om die aansoek te besty sy of haar beantwoordende beëdigde verklaring af, indien enige, tesame met enige tersaaklike dokumente; en
 - (iii) as hy of sy net 'n regspunt wil opper, lewer 'n kennisgewing te dien effekte af binne die tyd bepaal in die voorgaande subparagraaf, waarin die regspunt uiteengesit word.
- (e) Die applikant kan binne 10 hofdae na betekening aan hom of haar van die beëdigde verklaring en dokumente in subparagraaf (ii) van paragraaf (d) vermeld, 'n repliserende verklaring aflewer.
- (f) Die hof kan na goeddunke die indiening van verdere beëdigde verklarings toelaat.
- (g) As geen beantwoordende verklaring of kennisgewing ingevolge paragraaf (d) afgelewer word binne die tydperk in paragraaf (b) of subparagraaf (ii) van paragraaf (d) vermeld nie, kan die applikant binne vyf hofdae na die verstryking daarvan by die griffier 'n verhoordatum vir die aansoek aanvra, wat in kamers verhoor kan word.
- (h) As 'n beantwoordende verklaring of kennisgewing wel afgelewer word, kan die applikant binne vyf hofdae na die aflewering van sy of haar repliserende verklaring, of as hy of sy nie een indien nie, binne vyf hofdae na die verstryking van die tydperk in paragraaf (e) genoem, 'n datum aanvra.
- (i) As die applikant nie binne die voormelde toepaslike tydperk 'n datum aanvra nie, kan die respondent dit onmiddellik na die verstryking van die tydperk doen.
- (j) Skriftelike kennis van die datum deur die griffier toegewys, word onverwyld deur die applikant of die respondent, na gelang van die geval, aan die teenparty gegee.
- (k) (i) As 'n aansoek nie behoorlik op beëdigde verklarings beslis kan word nie, kan die hof die aansoek van die hand wys of na goeddunke 'n bevel gee om 'n regverdige en spoedige beslissing te verseker.
- (ii) In die besonder, maar sonder om die omvang van die voorgaande in te kort, kan beveel word dat *viva voce*-getuienis oor gespesifiseerde geskilpunte aangehoor word ten einde 'n feitegeskil te beslis en die hof kan vir daardie doel 'n deponent beveel om persoonlik te verskyn of verlof gee dat hy of sy of enigiemand anders gedagvaar word om te verskyn en ondervra en gekruisvra te word as 'n getuie, of hy kan die saak vir verhoor verwys met gepaste voorskrifte betreffende pleitstukke of die omskrywing van geskilpunte of iets anders.
- (6) Die hof kan na aanhoring van 'n aansoek, hetsy *ex parte* of andersins, weier om 'n bevel daaroor te gee, behalwe betreffende koste, indien enige, maar die

- applikant verlot gee om die aansoek op dieselfde stukke, aangevul met sodanige verdere beëdigde verklarings as wat nodig mag wees, te hernu.
- (7) Iemand teen wie 'n bevel *ex parte* toegestaan word, kan die keurdatum vervroeg deur lewering van kennisgewing van minstens agt-en-veertig uur.
- (8) Ondanks die voorgaande subreëls kan tussentydse en ander aansoeke met betrekking tot hangende gedinge, geskied by kennisgewing gesteun deur tersaaklike beëdigde verklarings, en ter rolle geplaas word vir 'n tyd deur die griffier toegewys of deur die president van die afdeling of 'n voorsittende beampde deur hom of haar aangewys vasgestel.
- (9) (a) By dringende aansoeke kan die hof of die president van die afdeling of 'n voorsittende beampde deur hom of haar aangewys afsien van die vorms en betekening wat dié reëls voorskryf en kan hy of sy so 'n aangeleentheid afhandel waar en wanneer en op die wyse en volgens die prosedure wat hy of die genoemde president of voorsittende beampde goeddink, maar sover moontlik in ooreenstemming met die reëls.
- (b) In elke beëdigde verklaring wat ter ondersteuning van 'n aansoek ingevolge paragraaf (a) van hierdie subreël ingedien word, moet die applikant uitdruklik die omstandighede vermeld wat volgens hom of haar die aangeleentheid dringend maak en die redes waarom hy of sy beweer dat hy of sy nie mettertyd substansiële verhaal by gewone beregting sou kon kry nie.
- (10) Die hof kan op aansoek beveel dat bewerings wat aanstootlik, kwelsugtig of irrelevant is, uit enige beëdigde verklaring geskrap word, met 'n gepaste bevel betreffende koste, insluitende koste tussen prokureur en kliënt: Met dien verstande dat die hof nie die aansoek toestaan nie tensy hy oortuig is dat die applikant in sy of haar saak benadeel sal word as dit nie toegestaan word nie.
- (11) Enige onbestrede aansoek kan in kamers aangehoor word.
- (12) Die bewoording van 'n bevel *ex parte* verkry, moet wesenlik met Vorm 5 van Aanhangsel 2 ooreenstem.

Kurator *ad litem*

34. Die hof kan 'n kurator *ad litem* aanstel in enige saak waarin so 'n kurator regtens toegelaat word of vereis word om vir 'n party op te tree by 'n geding wat voor die hof gebring is of gebring staan te word.

Vertraging in voortsetting van aksie

35. Indien 'n dagvaarding by 'n aksie nie binne 12 maande vanaf die datum van uitreiking beteken word nie, of indien die eiser, nadat dit beteken is, nie binne 12 maande na die datum van betekening verdere stappe vir die voortsetting van die aksie gedoen het nie, verval die dagvaarding.

Nie-nakoming van reëls, met inbegrip van tydbepelings en foute

36. (1) (a) As 'n party versuim om aan 'n versoek of kennisgewing kragtens hierdie reëls te voldoen, kan die party wat die versoek gerig of kennis gegee het, die party wat in verstek is, kennis gee dat hy of sy van voorneme is om na afloop van 10 hofdae 'n bevel aan te vra dat aan die kennisgewing of versoek voldoen moet word, of dat die eis of verweer geskrap word.
- (b) By versuim van nakoming binne die 10 hofdae kan aansoek by die hof gedoen word en die hof kan daarop na goeddunke 'n bevel gee.
- (2) Enige tydgrens in hierdie reëls voorgeskryf, kan te eniger tyd, hetsy voor of na die verstryking van die bepaalde tydperk verleng word-
- (a) deur die skriftelike toestemming van die teenparty; of
- (b) indien sodanige toestemming geweier word, deur die hof op aansoek en op billike voorwaardes betreffende koste.
- (3) As daar kort betekening sonder verlof van die hof was, kan die hof, in plaas daarvan dat die aansoek afgewys word, dit uitstel totdat, op die vroegste, die tydperk wat by hierdie reëls voorgeskryf word, verstryk het en daarna verval alle besware teen kort betekening.
- (4) Geen prosesstuk of kennisgewing is as gevolg van 'n klaarblyklike spelfout of 'n fout in die syfers of die datum daarvan ongeldig nie.
- (5) As 'n party trouens mislei is deur enige sodanige fout in enige prosesstuk of kennisgewing wat aan hom of haar beteken is, kan die hof op aansoek billike verligting aan hom of haar verleen en met dié doel die prosesstuk of kennisgewing ter syde stel.

Verdaging en uitstel

37. (1) Die verhoor van 'n aksie of 'n aansoek kan deur die hof óf op aansoek óf uit eie beweging verdaag of uitgestel word.
- (2) Wanneer sodanige verdaging of uitstel *sine die* geskied, kan enigeen van die partye deur lewering van 'n kennisgewing van herterrolleplasing, die aksie of aansoek op die rol plaas vir verdere verhoor op 'n dag wat die griffier vir nie vroeër nie as 15 hofdae na die lewering van die kennisgewing bepaal.
- (3) Enige verdaging of uitstel geskied op sodanige voorwaardes betreffende koste en andersins as wat die partye by ooreenkoms bepaal of die hof gelas.

Nie-verskyning van 'n party, terugtrekking, afwysing, ens.

38. (1) As 'n dagvaarding nie beteken is nie, kan die eiser dit by kennisgewing aan die griffier terugtrek.
- (2) Behoudens die bepalings van subreël (1), lewer 'n eiser of 'n applikant wat 'n aksie of aansoek teen die ander party wil terugtrek, 'n kennisgewing van terugtrekking af.

- (3) Enige party aan wie 'n kennisgewing van terugtrekking beteken is, kan binne 15 hofdae daarna by die hof aansoek doen om 'n bevel dat die party wat aldus terugtrek, die applikant se koste van die aksie of aansoek wat teruggetrek is, sowel as die koste wat uit sodanige aansoek voortspruit, moet betaal.
- (4) 'n Onbestrede aansoek ingevolge die bepalings van subreël (3) kan in kamers aangehoor word.
- (5) Indien die eiser in die kennisgewing van terugtrekking in sodanige kennisgewing toestem om die koste te betaal, het sodanige toestemming die regskrag van 'n bevel van die hof en moet die griffier die koste op versoek van die verweerder takseer.
- (6) Deur aflewering van 'n kennisgewing kan enigeen van die partye afstand doen van 'n gespesifiseerde eis of verweer wat hy of sy gepleit het, en sodanige kennisgewing word in ag geneem wanneer die koste getakseer word.
- (7) Indien 'n eiser of 'n applikant nie verskyn op die tyd wat vir die verhoor van die aksie of die aansoek bepaal is nie, kan die aksie of aansoek met koste afgewys word.
- (8) Indien 'n verweerder of 'n respondent nie aldus verskyn nie, kan 'n uitspraak van hoogstens die verligting wat geëis word, met koste teen hom of haar gegee word.
- (9) Die terugtrekking of afwysing van 'n aksie of 'n bevel van absolusie van die instansie is nie 'n verweer teen 'n daaropvolgende aksie nie, maar as 'n daaropvolgende aksie wat op dieselfde of wesenlik dieselfde skuldoorsaak gegrond is, ingestel word voordat die koste betaal is wat by die terugtrekking, afwysing of bevel van absolusie toegeken is, moet die hof, by aansoek, tensy afdoende gronde tot die teendeel aangevoer word, en as genoemde koste getakseer en betaling daarvan geëis is, beveel dat sodanige daaropvolgende aksie opgeskort word totdat sodanige koste betaal is en dat die eiser die koste van sodanige aansoek om die aksie op te skort, betaal.

Wysiging en tersydestelling van bevele

39. (1) Die hof het benewens ander bevoegdhede wat 'n hof kragtens die gemene reg het, die bevoegdheid om *mero motu* of op aansoek van 'n party wat geraak word, bevele of uitsprake te wysig of te herroep -
- (a) wat verkeerdelik aangevra of verkeerdelik gegee is in die afwesigheid van 'n party wat daardeur geraak word;
 - (b) wat 'n dubbelsinnigheid of 'n klaarblyklieke fout of weglating bevat, maar slegs ter aansuiwering van die dubbelsinnigheid, fout of weglating;
 - (c) wat gegee is as gevolg van 'n gemeenskaplike fout van die partye.
- (2) 'n Party wat regshulp ingevolge hierdie reël verlang, moet daarom aansoek doen deur kennis van die aansoek te gee aan alle partye wie se belange deur die gevraagde wysiging geraak kan word.
- (3) Die hof wysig of herroep nie 'n bevel nie tensy hy daarvan oortuig is dat aan

alle partye wie se belange geraak kan word, kennis gegee is van die voorgenome wysiging of herroeping.

- (4) (a) 'n Verweerder (insluitende 'n verweerder in rekonvensie) in 'n egskeidingsgeding waarin 'n bevel in sy of haar afwesigheid gegee is, kan binne 20 hofdae nadat sodanige bevel tot sy of haar kennis gekom het, met kennisgewing aan die eiser by die hof aansoek doen vir die tersydestelling van sodanige bevel en die hof kan by aanvoering van gegronde redes, die bevel tersyde stel met sodanige bepalings as wat hy goedvind.
- (b) Sodanige aansoek geskied by wyse van beëdigde verklaring waarin die redes vir sy of haar afwesigheid of versuim om 'n kennisgewing van voorneme om te verdedig of 'n verweerskrif af te lewer, asook die gronde van verweer teen die aksie waarin die bevel gegee is, kortliks vermeld word.
- (c) Daar word vermoed dat die applikant kennis gedra het van die bevel een maand nadat dit toegestaan is, tensy hy of sy die teendeel bewys.

Voorlegging van oorkonde, inskrywing of dokument as getuienis

40. (1) Wanneer dit nodig is om 'n oorkonde, 'n inskrywing of 'n dokument van die hof, as bewysstuk in dieselfde hof by 'n ander aksie in te dien, moet die griffier, na redelike kennisgewing, die oorspronklike daarvan voorlê en toon, en word geen koste van afskrifte toegestaan nie.
- (2) Wanneer dit nodig is om sodanige oorkonde, inskrywing of dokument as bewysstuk in 'n ander hof in te dien, kan 'n afskrif daarvan wat deur die griffier gewaarmerk is, sonder voorlegging van die oorspronklike as bewysstuk ingedien word.

Koste

41. (1) Die hof kan by uitspraak of by 'n bevel waarby verdagting van die hof of 'n wysiging ingesluit is, sodanige koste toeken as wat billik is: Met dien verstande dat die hof nie 'n party beveel om 'n ander party se koste te betaal nie tensy daar goeie rede daarvoor bestaan.
- (2) Behoudens subreël (1) kan die koste in verband met enige aansoek of bevel of geskilpunt wat uit die pleitstukke ontstaan, deur die hof toegeken word of tot koste in die geding verklaar word, of voorbehou word vir beslegting na afloop van die geding, maar by ontstentenis van sodanige bevel is sodanige koste koste in die geding.
- (3) Tensy die hof op goeie gronde anders gelas, word die koste in verband met tussentydse bevels nie getakseer voordat die geding afgehandel is nie, en 'n party kan slegs een kosterekening tot en met die uitspraak of afsluiting van die geding vir taksasie voorlê.
- (4) Die skaal van gelde wat regspraktisyns tussen party en party kan vorder, is, benewens noodsaaklike uitgawes, dieselfde as Skaal A van Tabel A van Aangangsel 2 van die Landdroshowereëls.

- (5) Sodanige gelde word toegelaat, ongeag of die werk deur 'n prokureur, 'n kandidaatprokureur of 'n advokaat verrig is, maar sodanige gelde word toegelaat slegs vir sover die werk waarvoor dit toegeken word, werklik en noodsaaklikerwys verrig is.
- (6) Die uitreikingskoste van 'n lasbrief vir eksekusie of arres word sonder kennisgewing deur die griffier vasgestel en in die lasbrief ingevoeg, indien dit betaalbaar is deur die party teen wie die lasbrief uitgereik is.
- (7) Getuiegelde en -uitgawes word, ten opsigte van die bywoning van 'n party by 'n aksie of 'n geding, toegelaat.
- (8) Wanneer die hof koste en uitgawes aan enige party toeken, moet sodanige party 'n rekening van sodanige koste en uitgawes aflewer en redelike kennis gee van die taksasie daarvan op 'n uur wat in die algemeen of spesifiek deur die takseerbeampte vasgestel word, en kan sodanige party alle betalings wat noodsaaklikerwys en behoorlik deur hom of haar gedoen is, in die rekening insluit.
- (9) Op die vasgestelde tyd takseer die takseerbeampte die kosterekening en staan hy of sy die koste en uitgawes toe wat aldus toegeken is: Met dien verstande dat getuiegeld nie by taksasie toegelaat word nie, tensy dit behoorlik gestaaf is.
- (10)
 - (a) Wanneer meer as 'n kwart van die rekening (met uitsondering van uitgawes) afgetakseer word, word die party wat die rekening aanbied, geen taksasiekoste toegelaat nie.
 - (b) Wanneer 'n party aan wie 'n kosterekening aangebied word, 'n skriftelike aanbod van betaling ten opsigte van sodanige koste maak en sodanige aanbod geweier word, word die party wat die rekening aanbied geen taksasiekoste toegelaat indien die rekening getakseer word teen 'n bedrag wat kleiner as die bedrag van die aanbod is nie.
- (11) Tussen prokureur en kliënt kan die takseerbeampte na goeddunke, en behoudens die hersiening wat later in hierdie reëls genoem word, koste en gelde toelaat vir dienste wat redelikerwys deur die regspraktisyn op versoek van die kliënt verrig is waarvoor geen besoldiging tussen party en party verhaalbaar is nie en waarvoor daar in hierdie reëls geen voorsiening gemaak word nie.
- (12) Wanneer 'n kosterekening tussen prokureur en kliënt getakseer moet word, vind taksasie plaas met minstens vyf hofdae kennisgewing daarvan aan die regspraktisyn of aan die kliënt, ongeag of 'n aksie ten opsigte daarvan hangende is of nie: Met dien verstande dat 'n kosterekening tussen prokureur en kliënt ondanks enige bepalinge in subreël (3) te eniger tyd na beëindiging van die mandaat getakseer mag word.
- (13) Die betaling van koste deur die hof toegeken, mag nie afgedwing word voordat dit deur die takseerbeampte getakseer is nie.
- (14) Belasting op toegevoegde waarde kan by alle koste, gelde, uitgawes en tariewe met betrekking waartoe belasting op toegevoegde waarde verhaalbaar is, bygevoeg word.

- (15) (a) Waar die kosterekening deur 'n takseerbeampte anders as die griffier getakseer moet word, moet die griffier, by ontvangs van 'n skriftelike versoek, die hoflêer na die kantoor van sodanige takseerbeampte versend.
- (b) Die takseerbeampte moet by voltooiing van taksasie die hoflêer na die griffier terugstuur.

Hersiening van taksasie

42. (1) 'n Belanghebbende party kan binne vyf hofdae nadat hy of sy van die taksasie van 'n kosterekening verneem het, die takseerbeampte en die griffier en die teenparty kennis gee van sy of haar voorneme om die kosterekening deur 'n voorsittende beampte in hersiening te laat neem en moet daarby die gronde vir sodanige hersiening uiteensit.
- (2) By ontvangs van kennisgewing ooreenkomstig subreël (1) gee die griffier die partye 20 hofdae kennis van die tyd wanneer en die plek waar die kosterekening in hersiening geneem sal word, en daarna word die kosterekening dienoooreenkomstig in hersiening geneem.
- (3) (a) Nieteenstaande enige bepalings in subreëls (1) en (2), kan óf die een óf die ander party ten tye van die taksasie, indien die kosterekening getakseer word by die plek waar die hof gesit het, summier mondeling kennis aan die takseerbeampte gee van sy of haar voorneme om die kosterekening te laat hersien.
- (b) Daarna teken die takseerbeampte, na konsultasie met die griffier, die versoek asook die tyd wanneer die taksasie hersien sal word, op die kosterekening aan.
- (c) Hierdie aantekening word deur die takseerbeampte en albei partye onderteken en daarna word die kosterekening in hersiening geneem.
- (d) Waar net een party die taksasie bygewoon het, word net van daardie party en die takseerbeampte vereis om die aantekening bedoel in paragraaf (c) te onderteken.

Gelde van assessore

43. Die gelde betaalbaar aan assessore word bereken volgens die skaal wat vir assessore in die landdroshowe voorgeskryf is, plus 'n addisionele toelaag van 20% van sodanige gelde.

Gelde van griffier

44. Die koste wat die griffier mag vorder, is soos voorgeskryf in Deel III van Aanhangsel 1.

Getuiegelde

45. Die toelae betaalbaar aan getuies wat voor die hof verskyn, word bereken volgens die skaal wat vir getuies in siviele sake in landdroshowe voorgeskryf is.

Baljugelde

46. Die gelde en koste wat deur die balju gevorder mag word, is dié wat vir balju's van landdroshowe voorgeskryf is.

Misdrywe

47. (1) Indien iemand die voorsittende beampte, wanneer die hof in sitting is, of die griffier of 'n ander beampte tydens sy of haar bywoning van sodanige sitting opsetlik beledig, of die verrigtinge van die hof opsetlik onderbreek of die vrede of orde daarvan opsetlik versteur of hom of haar andersins aan wangedrag skuldig maak in die plek waar sodanige hof sitting hou, kan hy of sy, benewens 'n bevel ooreenkomstig die bepalinge van reël 5(3) dat hy of sy verwyder en in hegtenis gehou word, van minagting van die hof aangekla word.
- (2) Iemand wat opsetlik 'n bevel van die hof verontagsaam of versuim om dit uit te voer, kan van minagting van die hof aangekla word.

Hangende gedinge word nie geraak nie

48. (1) Geen bepalinge in hierdie reëls raak gedinge wat hangende is op die datum waarop hierdie reëls in werking tree nie, en sodanige gedinge word in alle opsigte voortgesit en afgehandel asof hierdie reëls nie afgekondig is nie.
- (2) Vir die toepassing van hierdie reël word 'n geding geag hangende te wees indien, op die datum van inwerkingtreding van hierdie reëls, 'n dagvaarding uitgereik was en word geag afgehandel te wees wanneer uitspraak gegee word.

Kort titel en inwerkingtreding

49. Hierdie reëls heet die Egskeidingshowereëls, 1998, en tree op 15 November 1998 in werking.

AANHANGSELS**AANHANGSEL 1 - KOSTE****DEEL I****ALGEMENE BEPALINGS**

1. Waar die hof 'n bevel vir koste toestaan ten gunste van 'n party in 'n geding voor die hof, word 'n kosterekening vir dienste werklik deur 'n regspraktisyn in sy of haar hoedanigheid as sodanig gelewer in verband met hofwerk wat aanleiding gee tot die toeken van koste deur die takseerbeampte getakseer ooreenkomstig die bepalinge van die tarief (saamgelees met paragraaf 6 hieronder).
2. Die takseerbeampte kan boeke, dokumente, stukke of rekeninge aanvra wat na sy of haar mening nodig is om hom of haar in staat te stel om 'n aangeleentheid wat uit die taksasie voortspruit, behoorlik te beslis.

3. Ten einde die party aan wie 'n bevel vir koste toegestaan is, ten volle te vergoed vir alle koste redelikerwys deur hom of haar aangegaan met betrekking tot sy of haar eis of verweer soos waarvoor in die tarief voorsiening gemaak word en om te verseker dat sodanige koste deur die party teen wie die bevel gegee is, betaal word, moet die takseerbeampte by elke taksasie die koste, eise en uitgawes toelaat wat vir hom of haar nodig of gepas blyk te wees (binne die riglyne van die bepalings hierin en bedoelde tarief) ten einde reg te laat geskied of ten einde die regte van die party in wie se guns die kostebevel toegestaan is, te beskerm.
4. Geen koste, wat vir die takseerbeampte lyk aangegaan of verhoog te gewees het uit oorversigtigheid, nalatigheid of dwaling of deur die betaling van spesiale gelde aan enige persoon of spesiale eise of uitgawes aan getuies of ander persone of deur ander ongewone uitgawes word toegelaat nie.
5. Voordat die takseerbeampte 'n kosterekening takseer, moet hy of sy oortuig wees dat die party wat die kosterekening moet betaal, behoorlik kennis gekry het van die datum, tyd en plek van taksasie en kennis dat hy of sy daarop geregtig is om daarby teenwoordig te wees om enige item wat op die kosterekening verskyn, te opponeer. Sodanige kennisgewing is onnodig -
 - (a) indien die party teen wie koste toegestaan is, nie persoonlik of deur middel van 'n regspraktisyn by die verhoor verskyn het nie; of
 - (b) indien die party wat aanspreeklik is vir die betaling van koste, skriftelik toestem tot taksasie van die rekening in sy of haar afwesigheid; of
 - (c) vir die taksasie van lasbriefrekeninge en uitwinningsrekeninge.
6. Indien buitengewone of uitsonderlike omstandighede bestaan wat die strenge nakoming van die tarief onbillik maak, kan die takseerbeampte na goeddunke van enige van die bepalings van bedoelde tarief afwyk.
7. Ondanks andersluidende bepalinge in die tarief en wanneer die takseerbeampte 'n eis vir kopiëring van 'n dokument toelaat en sodanige dokument deur middel van 'n fotokopieerder gekopieer kon word, is die maksimum bedrag toelaatbaar vir elke bladsy noodsaaklikerwys gekopieer, 20 sent.
8. Waar daar, na die mening van die takseerbeampte, 'n korrespondentprokureur noodsaaklikerwys in diens geneem is vir enige van die dienste wat deur die tarief gedek word, is die opdraggewende prokureur en die korrespondentprokureur daarop geregtig om volgens die tarief vergoed te word vir werk noodsaaklikerwys deur hom of haar gedoen.
9. Waar die bedrag vir 'n item gespesifiseer word, sluit die bedrag alle nodige afskrifte vir betekening, liassering en om te hou, in.
10.
 - (1) Tensy betekening deur die balju of per geregistreerde pos geskied het, in welke gevalle die werklike uitgawes verhaal kan word, word 'n bedrag van R20,00 toegelaat vir betekening van elke noodsaaklike prosesstuk of kennisgewing.
 - (2) Wanneer betekening van meer as een kennisgewing of prosesstuk in dieselfde aksie gelyktydig kan geskied, word slegs een bedrag vir betekening toegelaat.
11. Waar die bedrag vir 'n item toegelaat, oopgelaat is -
 - (a) word vir die opstel van dokumente R9,00 vir elke folio toegelaat;

- (b) word afskrifte vir liassering en betekening ook toegelaat;
 - (c) word R6,00 vir elke nodige betekening toegelaat.
12. 'n Folio bestaan uit 100 geskrewe of gedrukte woorde of syfers of gedeelte daarvan en vier syfers word as een woord gereken.
 13. Tensy anders bepaal, word 'n bedrag vir deurlesing teen R3,50 per folio toegelaat ten opsigte van 'n dokument of pleitstuk noodsaaklikerwys deurgelees, onderworpe aan 'n maksimum bedrag van R35,00 ongeag die aantal folios.
 14. (1) Gelde voortspruitend uit die indiensneming van meer as een regspraktisyn word toegelaat tussen party en party slegs wanneer dit deur die hof gemagtig is of waaromtrent deur die partye ooreengekom is.
(2) Indien deur die hof gemagtig, word die gelde van 'n advokaat toegelaat teen die landdroshoftarief.
 15. Indien koste op 'n prokureur- en kliëntskaal toegestaan word, is die toepaslike tarief vir taksasie van sodanige koste Skaal A van Tabel A van Aanhangsel 2 van die Landdros-howereëls.

DEEL II

TAKSASIE EN TENUITVOERLEGGING

1. Opstel van kosterekening:
5% van die gelde toegelaat op taksasie, BTW uitgesluit.
2. Bywoning van taksasie:
5% van die totale rekening, toegelaat op taksasie, BTW uitgesluit.
3. Alle nodige uitgawes (posgelde; baljugelde; hooflynoproepe; getuie-gelde; advokaatsgelde, wanneer deur die hof gemagtig; reisuigawes; ens.) moet afsonderlik onder 'n kolom genoem "Uitgawes" gespesifiseer word, en die takseerbeampte moet van bewys van betaling voorsien word alvorens sodanige eise toegelaat word.
4. Kennisgewing van aansoek om hersiening van taksasie en betekening: -
5. Bywoning van hersiening van taksasie, vir elke kwartier of gedeelte daarvan in die hof, terwyl hersiening werklik verhoor word: R56,00.
6. Uitreiking van lasbrief vir eksekusie, arres, ens., (insluitend enige heruitreiking): R37,50.

DEEL III

GELDE VAN GRIFFIER

	R	c
1. Op elke eerste dagvaarding, of die eerste dokumente in 'n aansoek wat nie betrekking het op verrigtinge wat reeds in daardie hof aangeteken is nie.....	20,00	
2. Op 'n versoek om 'n rekord in te sien -		
(a) indien die korrekte nommer verskaf word	2,00	
(b) indien 'n verkeerde nommer of geen nommer verskaf word, vir elke 100 rekords wat nagegaan word	5,00	
3. Vir 'n afskrif van 'n rekord deur die griffier gemaak -		
(a) vir elke 100 getikte woorde of gedeelte daarvan	2,00	
(b) vir elke fotokopie van 'n A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan	1,00	
4. Vir die insien en sertifisering van 'n afskrif van 'n rekord - elke 100 woorde of gedeelte daarvan	2,00	

NOTAS:

1. Alle hofgelde moet betaal word deur middel van inkomsteseëls wat op die prosesstuk geplak moet word en deur die griffier gerojear moet word.
2. 'n Griffier wat versuim het om sodanige gelde te vorder, is aanspreeklik vir die betaling van die betrokke bedrag aan die Tesourie. Met dien verstande dat die griffier op sy of haar beurt die betrokke bedrag van die party kan verhaal wat in die eerste plek te min seëls opgeplak het of geen seëls opgeplak het nie.
3.
 - (1) Indien daar 'n geskil ontstaan tussen die griffier en iemand wat 'n dokument wil inlewer, oor die vraag of daar voldoende seëls op die dokument is al dan nie, moet die geskil na die president van die afdeling verwys word.
 - (2) Die president van die afdeling besleg die geskil summier en notuleer sy of haar beslissings.
 - (3) Die genoemde president se beslissing is afdoende vir die doeleindes van die aksie of geding ten opsigte waarvan die dokument ingelewer word en onthef die griffier van aanspreeklikheid ingevolge item 2 hiervan, maar sodanige beslissing raak nie enige regte van enige ander belanghebbende persoon nie.
4. Geen gelde word gevorder vir insae in die oorkonde van 'n saak op die kantoordag wat onmiddellik volg op die dag waarop uitspraak gegee is, of van 'n party by enige saak te eniger tyd voordat uitspraak gegee word of binne een jaar na uitspraak nie.

AANHANGSEL 2 - VORMS

Vorm No.

Beskrywing

1.	Dagvaarding waardeur aksie begin word.
2.	Kennisgewing van mosie (<i>ex parte</i>).
3.	Kennisgewing van mosie.
4.	Ediktale dagvaarding: Verkorte vorm van proses.
5.	Bevel tot interdik <i>ex parte</i> verkry.
6.	Kennisgewing ingevolge reël 32(2)(a).

VORM 1 - DAGVAARDING WAARDEUR AKSIE BEGIN WORD

IN DIE EGSKEIDINGSHOF
 GEHOU TE SAAK NO.

In die saak tussen:

..... Eiser/es
 en

..... Verweerder/es

Aan die Balju,

1. VERWITTIG A.B., van (meld geslag, beroep en adres) (hieronder die verweerder/es genoem), dat C.D., van (vermeld geslag, beroep en adres) (hieronder die eiser/es genoem), hierby 'n aksie teen hom/haar instel waarin hy/sy die regshulp eis wat in die aangehegte besonderhede aangegee word, op die gronde daarin uiteengesit.
2. VERWITTIG die verweerder/es voorts, dat indien hy/sy die eis betwis en die aksie wens te verdedig, hy/sy -
 - (a) binne een maand na die betekening aan hom/haar van hierdie dagvaarding by die griffier van hierdie hof te (vermeld die adres van die griffier) of by enige klerk van die hof 'n kennisgewing van sy/haar voorneme om te verdedig, moet inlewer, en 'n afskrif daarvan aan die eiser/es moet beteken, waarin 'n adres vermeld moet word vir die betekening aan die verweerder/es van alle kennisgewings en prosesstukke in die aksie;
 - (b) daarna, en binne 10 hofdae na inlewering en betekening van bedoelde kennisgewing van voorneme om te verdedig, by die griffier 'n pleit of eksepsie, met of sonder 'n teeneis, moet inlewer en aan die eiser/es beteken.
3. (a) VERWITTIG die verweerder/es voorts dat indien hy/sy versuim om bedoelde kennisgewing in te lewer en te beteken, uitspraak soos aangevra teen hom/haar gegee kan word sonder verdere kennisgewing aan hom/haar, of as hy/sy sodanige kennisgewing ingelewer en beteken het maar versuim het om te pleit, eksepsie op te werp of 'n teeneis in te stel, uitspraak teen hom/haar gegee kan word.
 - (b) VERWITTIG die verweerder/es ook dat indien hy/sy nie van voorneme is om die

aksie te verdedig nie, hy/sy die eiser en die griffier skriftelik daarvan in kennis kan stel en die griffier kan dan op die skriftelike versoek van die eiser/es die aksie onmiddellik vir verhoor ter rolle plaas.

Gedateer te op hede die dag van 19....

.....
Griffier van die Egskeidingshof

BESONDERHEDE VAN BETEKENING (deur die balju voltooi te word)

Hiermee word gesertifiseer dat 'n afskrif van hierdie dagvaarding op (datum),
om (tyd) te (adres), aan
oorhandig is.

.....
Balju vir

AANHANGSEL BY DAGVAARDING Besonderhede van eis

.....
Eiser/es of eiser/es se regspraktisyn

Adres waar eiser/es betekening van prosesstukke sal aanvaar
.....

Posadres van eiser/es of eiser/es se regspraktisyn
.....

Woonadres van eiser/es
.....

VORM 2 - KENNISGEWING VAN MOSIE (EX PARTE)

IN DIE EGSKEIDINGSHOF
GEHOU TE SAAK NO.

In die saak van
.....

..... Applikant

Aan die Griffier,

NEEM KENNIS dat aansoek namens bogenoemde applikant op die dag van
..... 19.... om (tyd) of so spoedig daarna as wat sy of haar regs-
praktisyn aangehoor kan word, aansoek gedoen sal word om 'n bevel met die volgende

bepalings:

- (a)
 (b)
 (c)

Die beëdigde verklaring van hierby aangeheg, sal ter ondersteuning daarvan gebruik word.

Geliewe die saak dienooreenkomstig vir verhoor ter rolle te plaas.

GEDATEER TE

.....
 Applikant/Aplikant se regspraktisyn

Aan die Griffier van bogenoemde Hof.

VORM 3 - KENNISGEWING VAN MOSIE

(Aan Griffier en Respondent)

IN DIE EGSKEIDINGSHOF
 GEHOU TE SAAK NO.

In die saak tussen:

..... Applikant
 en Respondent

NEEM KENNIS DAT (hieronder die applikant genoem) voornemens is om by hierdie Hof aansoek te doen om 'n bevel -

(a) (Sit hier die vorm van aangevraagde bevel uiteen)

(b)

(c)

en dat bygaande beëdigde verklaring van gebruik sal word ter ondersteuning daarvan.

NEEM VERDER KENNIS dat die applikant (meld hier 'n adres binne die regsgebied van die Hof) aangewys het as die adres waar hy/sy kennisgewing en die betekening van prosesstukke in hierdie verrigtinge sal aanvaar.

NEEM VERDER KENNIS dat, indien u voornemens is om hierdie aansoek te bestry, u (a) die applikant/applikant se regspraktisyn voor of op (datum) skriftelik daarvan in kennis moet stel en (b) binne 15 hofdae na die betekening van u kennisgewing van voorneme om die aansoek te bestry, u, u antwoordende beëdigde verklarings, as u het, moet inlewer; en verder dat u in u kennisgewing 'n adres binne die regsgebied van bogenoemde Hof moet aangee waar u kennisgewings en die betekening van alle dokumente in hierdie verrigtinge sal aanvaar.

Indien geen kennis van voorneme om te bestry gegee word nie, sal die saak sonder verdere kennisgewing aan u vir beregting ter rolle geplaas word minstens 10 hofdae na betekening van hierdie kennisgewing aan u, op 'n dag deur die griffier bepaal.

GEDATEER TE..... op hede die dag van 19....

.....
 Applikant/Aplikant se regspraktisyn
 (Adres)

Aan: (1) Respondent:
 (Adres)

(2) Die Griffier
 Egskeidingshof.

VORM 4 - EDIKTALE DAGVAARDING : VERKORTE VORM VAN PROSES

IN DIE EGSKEIDINGSHOF
 GEHOU TE SAAK NO.

In die saak tussen:

..... Eiser/es
 en

..... Verweerder/es

Aan:

A, B, (geslag),

(beroep), voorheen woonagtig te

maar wie se huidige verblyfplek onbekend is:

NEEM KENNIS dat u, deur middel van 'n dagvaarding wat by hierdie hof uitgeneem is, aangesê is om kennis te gee, binne dae na die publikasie hiervan, aan die griffier en aan die eiser/es se regspraktisyn, van u voorneme om te verdedig (indien u so 'n voorneme het) in 'n aksie waarin C D
 eis -

(a)

(b)

(c)

NEEM VERDER KENNIS dat indien u versuim om aldus kennis te gee, uitspraak teen u gegee kan word sonder verdere verwysing na u.

GEDATEER TE op hede die dag van 19....

.....

Griffier

Eiser/es of Eiser/es se regspraktisyn
Adres vir betekening:

VORM 5 - BEVEL TOT INTERDIK *EX PARTE* VERKRY

Daar word gelas:

1. Dat 'n bevel *nisi* hierby verleen word waarby
..... (respondent) van
..... (respondent se adres), aangesê
word om op die dag van 19.... om..... (tyd) of so gou
daarna as wat hy of sy verhoor kan word, voor hierdie Hof gronde aan te voer, as daar
gronde is, waarom nie by interdik verbied sal
word om (meld die handeling wat die
regspandent of 'n ander persoon verbied word om te verrig) hangende die beslissing in 'n
aksie wat die applikant teen genoemde (respondent) gaan
instel vir (meld
aard van die eis).
2. Dat voormelde aksie binne 48 uur begin.
3. Dat hierdie bevel as 'n tussentydse interdik geld.

Op las van die Hof

Griffier

Applikant/Aplikant se regspraktisyn
(Adres)

VORM 6 - KENNISGEWING INGEVOLGE REël 32(2)(a)

IN DIE.....EGSKEIDINGSHOF
GEHOU TE SAAKNO.

In die saak tussen:

..... Applikant
en

..... Respondent

Aan die bogenoemde respondent:

NEEM KENNIS dat indien u voornemens is om hierdie eis te verdedig, u binne 10 hofdae 'n antwoord by die griffier van hierdie hof moet indien, waarin 'n adres vir betekening soos in reël 33(5)(b) bedoel aangegee word, en 'n afskrif daarvan aan die applikant of sy of haar regspraktisyn moet beteken. Indien u dit nie doen nie, sal u outomaties onder belet wees om te verdedig en vonnis soos aangevra kan teen u gegee word. In u antwoord moet aangedui word welke bewerings in die applikant se verklaring u erken of ontken en u verweer moet bondig daarin uiteengesit word.

GEDATEER te hierdie dag van 19....

.....
Applikant of sy/haar regspraktisyn

Adres vir betekening:

.....
.....

CONTENTS**INHOUD**

<i>No.</i>	<i>Page No.</i>	<i>Gazette No.</i>	<i>No.</i>	<i>Bladsy No.</i>	<i>Koerant No.</i>
GOVERNMENT NOTICE			GOEWERMENTSKENNISGEWING		
Justice, Department of			Justisie, Departement van		
<i>Government Notice</i>			<i>Goewermentskennisgewing</i>		
R. 1454	Administration Amendment Act (9/1929):		R. 1454	Administrasie Wysigingswet (9/1929):	
Rules	1	19458	Reëls	40	19458

Printed by and obtainable from the Government Printer, Bosman Street, Private Bag X85, Pretoria, 0001
 Tel: (012) 334-4507, 334-4511, 334-4509, 334-4515
 Gedruk deur en verkrygbaar by die Staatsdrukker, Bosmanstraat, Privaat Sak X85, Pretoria, 0001
 Tel: (012) 334-4507, 334-4511, 334-4509, 334-4515